

Palo- ja pelastusturvallisuuden kehittäminen taloyhtiössä

Juho Paakkala

2020 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Palo- ja pelastusturvallisuuden kehittäminen taloyhtiössä

Juho Paakkala
Turvallisuusala
Opinnäytetyö
Helmikuu, 2020

Juho Paakkala

Palo- ja pelastusturvallisuuden kehittäminen taloyhtiössä

Vuosi	2020	Sivumäärä	47
-------	------	-----------	----

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli arvioida ja kehittää taloyhtiön palo- ja pelastusturvallisuutta yhteistyössä taloyhtiön sekä Isännöintitoimisto Pääovi Oy:n kanssa. Työn tarkoitus oli kartoittaa, miten taloyhtiön palo- ja pelastusturvallisuus on huomioitu taloyhtiön tavallisessa arjessa taloyhtiön, isännöinnin että asukkaiden toimesta. Valittu taloyhtiö toimi pilottikohteena, jonka pohjalta työn prosessia ja saatuja tuloksia voidaan hyödyntää tulevaisuudessa myös muissa Pääovi Oy:n isännöimissä taloyhtiöissä.

Työ rakentui kolmen kehittämiskysymyksen ympärille, jotka ovat: 1) Miten palo- ja pelastusturvallisuutta toteutetaan taloyhtiössä? 2) Kuinka hyvin asukkaat tietävät ja tuntevat oman taloyhtiönsä palo- ja pelastusturvallisuuden vaatimukset ja ohjeistukset? 3) Miten isännöitsijä, taloyhtiö ja yksittäiset asukkaat voivat vaikuttaa palo- ja pelastusturvallisuuden kehittämiseen? Työ toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä, jossa tiedonkeruumenetelminä käytettiin havainnointia ja kyselyä.

Opinnäytetyön teoreettisena viitekehyksenä tarkasteltiin aihetta käsitteleviä aikaisempia tutkimuksia, palo- ja pelastusalan julkaisuja sekä ohjaavaa lainsäädäntöä. Havainnointi toteutettiin tutustumalla kohteeseen ja arvioimalla sitä käyttäen soveltavasti Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen laatimaa omatoimisen varautumisen auditointimallia. Kysely toteutettiin asukaskyselynä, johon asukkailla oli mahdollisuus vastata joko nettilomakkeella tai paperilomakkeella.

Opinnäytetyön lopputuotteena esitetään konkreettisia kehitysehdotuksia taloyhtiön palo- ja pelastusturvallisuuden kehittämiseen. Kehittämisehdotukset pohjautuvat tiedonkeruunmenetelmien avulla saatuihin tietoihin ja tuloksiin. Opinnäytetyö prosessin aikana Isännöintitoimisto Pääovi Oy sekä taloyhtiön hallitus alkoivat aktiivisesti puuttua havaittuihin ongelmiin ja osa kehitysehdotuksista toteutettiin jo prosessin aikana.

Asiasanat: Omatoiminen varautuminen, Palo- ja pelastusturvallisuus, Turvallisuuskulttuuri

Juho Paakkala

Developing Fire and Rescue Safety in a Condominium

Year	2020	Pages	47
------	------	-------	----

The purpose of this thesis was to evaluate and develop fire and rescue safety in a condominium. The thesis was commissioned by a housing company, and real estate management company responsible for maintaining the property, Pääovi Oy. The objective was to map how everyday fire and rescue safety is organized by the condominium, Pääovi Oy and the residents of the building. The condominium chosen for this thesis worked as a pilot, in order for the acquired processes and findings to be made use of in other buildings maintained by Pääovi Oy.

The thesis was built around three development issues. First, how fire and rescue safety is implemented in the condominium was examined. Secondly, at what level the residents of the building are familiar with fire and safety regulations and instructions regarding their condominium. Thirdly, how the property management company, the housing company and the residents affect the development of fire and rescue safety in the property was studied. This thesis was carried out as a functional thesis, where the means of gathering information were observation and the use of a survey.

The theoretical framework of the thesis covers previous research reports on the subject, different publications made by various organizations in the field of fire and safety security industry and relevant legislation. The observation was conducted by visiting the premises and evaluating the fire- and safety means taking place based on the auditing model for self-preparedness published by the rescue department of Helsinki. The survey was sent out as a questionnaire, to which the tenants of the building could answer either on paper or in a Google Forms document.

The end product of the thesis is a list of tangible development proposals to develop the fire and rescue security on the premises. The development proposals are based on information and results obtained from the survey and observation. During the thesis-writing process, both the real estate management and the housing company started actively addressing the issues detected, and some of the development proposals were already implemented during the process.

Keywords: Fire and rescue safety, Safety culture, Self preparedness

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Teoreettinen viitekehys	7
2.1	Keskeiset käsitteet.....	7
2.2	Aikaisempaa tutkimusta.....	8
2.3	Palo- ja pelastusturvallisuus taloyhtiössä.....	8
2.4	Taloyhtiön turvallisuuskulttuuri.....	10
3	Opinnäytetyön toteutus ja käytetyt menetelmät.....	11
3.1	Toiminnallinen opinnäytetyö	11
3.2	Havainnointi	11
3.3	Kysely	12
3.4	Tulosten analysointi	13
4	Havainnoinnin tulokset	13
4.1	Tulokset	14
4.1.1	Turvallisuusjohtaminen.....	14
4.1.2	Onnettomuusriskienhallinta.....	15
4.1.3	Turvallisuuteen liittyvät asiakirjat.....	15
4.1.4	Rakenteellinen paloturvallisuus	15
4.1.5	Turvallisuustekniikka.....	16
4.1.6	Turvallisuusviestintä ja -osaaminen	17
4.2	Yhteenveto.....	17
5	Kyselyn tulokset	18
5.1	Tulokset	18
5.2	Yhteenveto.....	31
6	Johtopäätökset	33
7	Kehitysehdotukset.....	35
7.1	Kodin turvaopas	35
7.2	112-päivä.....	36
7.3	Koulutukset ja luennot	36
8	Pohdinta	37

1 Johdanto

Pelastusopisto (2018) julkaisi vuonna 2018 mediatiedotteen, jossa kerrottiin tulipalojen määrän laskeneen edellisvuodesta. Vuonna 2017 tapahtui 12 000 tulipaloa, joista erityisesti rakennuspalojen määrä on vähentynyt. Vuodesta 2009 asuinrakennuspalojen määrä on laskenut 400 palosta alle 300 paloon. Laskeneiden tilastojen vaikutus näkyy myös palokuolemien määrässä, joita vuoden 2018 aikana tilastoitiin 51 palokuolemaa. Tapaturmaisten palokuolemien määrä oli 38 palokuolemaa, joka on alhaisin lukumäärä vuonna 1952 alkaneen tilastoinnin historiassa. (Pelastusopisto 2019.) Laskevista luvuista huolimatta kiinteistöjen riskienhallinnassa on vielä paljon kehitettävää ja etenkin taloyhtiöissä sen kehittäminen vaatii yhteisen turvallisuuskulttuurin luomista osaksi arkipäiväistä toimintaa.

Tämän opinnäytetyön kohteena toimii Helsingin Etu-Töölössä sijaitseva vuonna 1922 rakennettu asuinrakennus. Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää taloyhtiön palo- ja pelastusturvallisuutta yhteistyössä Isännöintitoimisto Pääovi Oy:n sekä taloyhtiön kanssa. Valittu taloyhtiö toimii pilottikohteena, jonka pohjalta työn prosessia ja saatuja tuloksia olisi mahdollista hyödyntää tulevaisuudessa myös muissa Pääovi Oy:n isännöimissä taloyhtiöissä. Opinnäytetyö pyrkii vastaamaan kolmeen tutkimusongelman pohjalta muodostettuun kehittämiskysymykseen, jotka käsittelevät taloyhtiön palo- ja pelastusturvallisuuden tämän hetkistä tilaa ja sen kehittämistä tulevaisuudessa. Työssä käytettävät kehittämiskysymykset ovat 1) Miten palo- ja pelastusturvallisuutta toteutetaan taloyhtiössä? 2) Kuinka hyvin asukkaat tietävät ja tuntevat oman taloyhtiönsä palo- ja pelastusturvallisuuden vaatimukset ja ohjeistukset? 3) Miten isännöitsijä, taloyhtiö ja yksittäiset asukkaat voivat vaikuttaa palo- ja pelastusturvallisuuden kehittämiseen?

Ajatus taloyhtiön kokonaisturvallisuuden nykytilan arvioimisesta ja kehittämisestä nousi esille kesällä 2018 tapahtuneiden kahden asuntomurron jälkeen. Murtojen seurauksena Isännöintitoimisto Pääovi ja taloyhtiö käynnistivät projektin, jonka tarkoituksena on tutkia ja raportoida taloyhtiön kokonaisturvallisuuteen vaikuttavat asiat sekä esittää kehitysehdotuksia esille nousseisiin epäkohtiin. Kokonaisturvallisuus päätettiin jakaa kahdeksi erilliseksi opinnäytetyöksi, jotka käsittelevät palo- ja pelastusturvallisuutta sekä fyysistä turvallisuutta. Tämän opinnäytetyön tavoite on saada tietoa taloyhtiön palo- ja pelastusturvallisuuden tilasta sekä esittää konkreettisia kehitysehdotuksia. Työssä keskitytään erityisesti taloyhtiön turvallisuuskulttuurin kehittämiseen sekä omatoimisen varautumisen parantamiseen.

2 Teoreettinen viitekehys

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys pohjautuu työn aiheen pohjalta laadittuun kirjallisuuskatsaukseen. Kirjallisuuskatsaus toimii yleisesti tieteellisen työn teoreettisena tai käsitteellisenä kehyksenä. Sen tarkoituksena on perehtyä tutkimuksen kannalta olennaisiin julkaisuihin kuten artikkelit ja tutkimuselosteet. Kirjallisuuskatsaukseen valitut julkaisut kertovat mistä näkökulmista ja miten aihetta on tutkittu ja käsitelty aikaisemmin. Näin ollen aikaisemmat tutkimukset toimivat myös vertailukohtana käynnissä olevaan tutkimukseen. (Hirsjärvi ym. 2009, 121.)

2.1 Keskeiset käsitteet

Keskeiset käsitteet ovat avainsanoja, joiden määrittelyn avulla pyritään selkeyttämään tutkimuksen sisältöä lukijalle. Hirsjärvi ym. (2009, 150) kuvaavat teoreettisia käsitteitä seuraavasti: ”Teoreettiset käsitteet pyrkivät tavoittamaan asioiden tai ilmiöiden olemuksen ja tunkeutuvat välittömän havainnon taakse”. Käsitteiden määrittämisen tärkein tehtävä on rajata ja täsmentää käytettyjä käsitteitä. Tutkimuksen kannalta haasteena on arkikielen monimielisyys ja epätasällisyys. Ne voivat johdattaa sekä tutkijaa että lukijaa harhaan, kun käsitteet ymmärretään monimerkityksellisesti. (Hirsjärvi ym. 2009, 150-152.)

Palo- ja pelastusturvallisuudella tarkoitetaan tulipaloihin ja muihin onnettomuuksiin varautumista sekä tilanteissa toimimista. Keskeistä palo- ja pelastusturvallisuudessa on onnettomuusriskien hallinta ennakoinnin, poistamisen ja minimoimisen avulla. Taloyhtiöissä keskeisiä palo- ja pelastusturvallisuuden osa-alueita ovat turvallisuusjohtaminen, riskienhallinta, rakenteellinen paloturvallisuus sekä turvallisuusviestintä ja -osaaminen. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2019.)

Turvallisuuskulttuuri voidaan määritellä sen olemuksen kautta. Turvallisuuskulttuuri ilmenee eri organisaatioiden asenteina. Organisaation kyky ja tahto ymmärtää, millaista on turvallinen toiminta, millaisia vaaroja organisaation toimintaan liittyy ja miten niitä pystytään ennalta ehkäisemään määrittelevät organisaation turvallisuuskulttuuria. Hyvän turvallisuuskulttuurin saavuttamiseksi ymmärtämisen lisäksi organisaatioilta vaaditaan kykyä ja tahtoa myös toimia turvallisesti, ehkäistä vaaroja ja edistää turvallisuutta. (Reiman, Pietikäinen & Oedewald 2008, 7-8.)

Omatoiminen varautuminen tarkoittaa ennaltaehkäisevää toimintaa, joka tähtää vaaratilanteiden syntymisen ennaltaehkäisyyn sekä henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen. Omatoimisella varautumisella pyritään vaaratilanteiden ennaltaehkäisyyn lisäksi huomioimaan normaaliolojen häiriötilanteet ja valmistelemaan toiminta poikkeusolojen varalta. Taloyhtiöissä omatoimista varautumista toteuttavat taloyhtiö, isännöinti sekä asukkaat. Jokaisella taloyhtiön toimijalla on omat vastuualueensa omatoimisessa varautumisessa. (Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö 2019.)

2.2 Aikaisempaa tutkimusta

Palo- ja pelastusturvallisuudesta asuinrakennuksissa löytyy paljon tutkimuksia ja sitä on tarkasteltu useasta eri näkökulmasta. Tutkimusten taustalla on se, että tilastojen mukaan suurin osa tulipalojen aiheuttamista henkilövahingoista tapahtuu asuinrakennuksissa. (SPEK 2016.) Kiinteistöjen riskienhallinnan tyypillinen ongelma on, että palo- ja pelastusturvallisuus nousee esille vasta siinä vaiheessa, kun onnettomuus on tapahtunut. Tulipalot, vesivahingot ja riittämättömästä huollosta aiheutuneet vammat kuten liukastumiset ovat ongelmia, joihin on mahdollisuus puuttua omatoimisen varautumisen eli ennakkoinnin ja ehkäisemisen avulla. (Pelastusturvallisuuden vuositilasto 2017.)

Vuosittain Suomessa pelastusturvallisuuteen erikoistunut yritys Safetum Oy on laatinut vuonna 2017 kaupunkikohtaisen pelastusturvallisuus selvityksen, joka perustuu yli 3500 asuin- ja toimistokiinteistön riskitekijöiden kartoitukseen. Selvityksessä olleille kohteille on laskettu turvallisuusindeksi, joka koostuu kiinteistöturvallisuutta koskevista havainnoista. Uudellamaalla Helsingin, Vantaan ja Espoon turvallisuusindeksit sijoittuivat koko maan keskiarvon molemmin puolin. Merkittävää on kuitenkin, että esimerkiksi Helsingissä vain kymmenen prosenttia taloista ovat hoitaneet palo- ja pelastusturvallisuusasiansa selvityksen mukaan hyvin. Vuosittaiset pelastusturvallisuus selvitykset mittaavat pelastusturvallisuutta suoraan kartoituksessa kerättyjen tilastojen pohjalta. (Pelastusturvallisuuden vuositilasto 2017.)

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK on laatinut useita tutkimuksia, joissa tarkastellaan muun muassa asuinrakennusten pelastussuunnittelua, kotitalouksien omatoimista varautumista sekä arjen ja asumisen turvallisuutta. Nämä tutkimukset pyrkivät muodostamaan laajemman kuvan palo- ja pelastusturvallisuudesta tarkastelemalla aihetta useista eri näkökulmista. Tutkimukset on laatinut tutkija Heikki Laurikainen. Asuinrakennusten pelastussuunnittelua käsittelevä tutkimus on suunnattu tueksi pelastussuunnittelun parissa toimiville tahoille kuten isännöitsijöille, taloyhtiöiden hallituksille ja viranomaisille. Tutkimus pyrkii kuvaamaan nykyistä pelastussuunnittelua ja sen toimijakenttää. Se ottaa huomioon käyttäjien ja asiantuntijoiden kokemuksia ja tuo esille havaittuja ongelmia. Lisäksi tutkimuksessa käsitellään järjestelmään kohdistuvia uudistuspaineita. (Laurikainen 2016, 5.) Kotitalouksia sekä arjen ja asumisen turvallisuutta käsittelevien tutkimusten teemana on omatoiminen varautuminen. Tutkimukset tuovat esille millaisia riskikäsityksiä kotitalouksilla on eri uhkista sekä miten uhiin on varauduttu. Lisäksi selvitetään, mistä kansalaiset hankkivat turvallisuustietoa ja miten eri tiedotusvälineet muuttavat käsityksiä turvallisuudesta. (Laurikainen 2015, 4-5.)

2.3 Palo- ja pelastusturvallisuus taloyhtiössä

Perustuslain mukaan turvallinen asuminen on jokaisen oikeus. Turvallinen asuinyhteisö on sekä etu että tavoite, johon tulisi yhdessä pyrkiä. Turvallisuudesta huolehtiminen tulee ottaa

huomioon suunnittelulla ja jatkuvalla kehittämisellä. Tavoitteiden asettaminen ja suunnitelmien toteuttaminen ja seuranta ovat merkittäviä turvallisuutta parantavia tekijöitä asuinryhmissä, jossa jokaisella on vastuu yhteisen turvallisuuskulttuurin ylläpitämisestä. (Pelastustoimi 2019a.)

Turvallinen taloyhtiö perustuu turvallisuusyhteistyöhön, jossa jokainen asukas omalta osaltaan on sitoutunut noudattamaan palo- ja pelastusturvallisuuden säädöksiä sekä omassa asunnossaan että taloyhtiön yhteisissä tiloissa. Taloyhtiön vastuulla on sille asetetut velvoitteet. Näillä velvoitteilla tarkoitetaan systemaattista vaarojen arviointia, pelastussuunnitelman laatimista, pelastussuunnitelman noudattamista sekä sen päivittämistä osana taloyhtiön arkea. (Pelastustoimi 2019b.) Taloyhtiön turvallisuuden ylläpitäminen ja vastuut on pelastuslaissa ja järjestyslaissa veloitettuja. Asukkaiden vastuulla on huolehtiminen oman asuinkiinteistönsä turvallisuudesta. Tämä vastuu kattaa muun muassa palovaroittimen toimintakunnon tarkastamisen sekä mahdollisen asuntokohtaisten alkusammutuskaluston hankinnan. Taloyhtiön vastuut pelastuslain mukaan on omin toimenpitein ehkäistä tulipaloja ja muita vaaratilanteita, varautua henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa sekä varautua sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin ne omatoimisesti kykenevät. (Pelastustoimi 2019a.)

Suomessa taloyhtiöiden palo- ja pelastusturvallisuuden riskejä kartoitetaan pelastussuunnitelmassa. Pelastussuunnitelma on lakisääteinen ja se on laadittava kaikkiin asuinrakennuksiin, joissa on vähintään kolme asuinhuoneistoa. Suunnitelma toteutetaan niin, että se ottaa huomioon rakennuksen erityispiirteet. Pelastussuunnittelusta vastaa asuinkiinteistön hallitus sekä isännöinti. Pelastussuunnittelussa huomioidaan riskien tunnistamisen lisäksi myös onnettomuuksien ja tapaturmien ehkäisy sekä varautuminen ja tilanteissa toimiminen. Taloyhtiön hallituksen sekä isännöinnin tulee olla aktiivisena toimijana pelastussuunnitelman laatimisessa ja sen päivittämisessä. Pelastussuunnitelman sisällöstä tiedotetaan asukkaille tarkoituksena herättää myös asukkaat huomioimaan vaaratekijöitä omassa asuinympäristössään. (Pelastustoimi 2019c.)

Pelastuslaki (379/2011) on määritelty parantamaan ihmisten turvallisuutta ja vähentämään onnettomuuksia. Lain tavoite on onnettomuuksien uhatessa tai tapahtuessa ihmisten pelastaminen, tärkeiden toimintojen turvaaminen sekä onnettomuuksien seurausten rajoittaminen niin, että ihmisille, omaisuudelle tai ympäristölle aiheutuisi mahdollisimman vähäistä haittaa. Asuinkerrostalon palo- ja pelastusturvallisuuteen erityisesti sovelletaan pelastuslain lukua kolme, jossa määritellään toiminnanharjoittajan sekä rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuudet.

Laki määrittelee rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan vastuun rakennuksen palo- ja poistumisturvallisuudesta. Vastuu kattaa rakennuksen, rakennelman ja sen

ympäristön pitämisen sellaisessa kunnossa, että tulipalon syttymisen tai tahallisen sytyttämisen sekä leviämisen määrä on vähäinen, rakennuksessa olevat henkilöt pystyvät tulipalon tai muun äkillisen onnettomuuden takia poistumaan rakennuksesta tai heidät voidaan sieltä pelastaa, pelastustoiminta on tulipalon tai muun onnettomuuden sattuessa mahdollista ja pelastushenkilöstön toiminta on turvattu. Näitä velvollisuuksia toteutetaan huolehtimalla rakennuksen uloskäytävien, kulkureittien, varateiden sekä kiinteistön pelastusteiden kunnossapidolla. (Pelastuslaki 379/2011.)

2.4 Taloyhtiön turvallisuuskulttuuri

Puhuttaessa taloyhtiön palo- ja pelastusturvallisuudesta toteuttamisesta voidaan puhua myös organisaation eli tässä tapauksessa taloyhtiön hallituksen ja asukkaisen tavasta toimia. Organisaatioiden turvallisuuden arvioinnin ja kehittämisen yhteydessä käytetään yleisesti turvallisuuskulttuuri käsitettä. (Reiman ym. 2008, 7.) Taloyhtiöin turvallisuuskulttuuri itsessään on monitasoinen ilmiö, mutta yksinkertaistettuna se kuvaa organisaation kykyä ja tahtoa ymmärtää turvallisuutta.

Reiman ym. (2008, 4) määrittelevät hyvän turvallisuuskulttuurin siten, että organisaatiolla on edellytykset suoriutua hyvin, turvallisuuden tärkeys ja laajuus ymmärretään ja omaan toimintaan liittyvistä vaaroista ollaan tietoisia. Safetumin johtava turvallisuusasiantuntija Tuomas Jurvelin kuvailee suomalaisten suhtautuvan oman asuinkiinteistönsä turvallisuuteen liian huolettomasti. Hänen mielestään moni ajattelee, että turvallisuuden eteen ei tarvitse tehdä mitään, kun viranomaiset valvovat ja vakuutusyhtiöt korvaavat aiheutuneet vahingot. Lisäksi hän esittää näkemyksen, että taloyhtiöiden turvallisuudessa on kyse arvovalinnoista, eikä rahasta. Vaikka puutteet turvallisuudessa tiedostettaisiin ja ne olisi myös esitetty, jäivät ne silti usein korjaamatta. (Taloyhtiöt ottavat vaarallisia riskejä paloturvallisuudessa - Pelastusturvallisuuden vuositilasto: Espoo paras, Helsinki paransi ja Turku edelleen heikoin 2019.)

Reiman ym. (2008, 4) jatkavat toteamalla, että yhtä tärkeää vaarojen ja turvallisuuden ymmärtämisen rinnalla on halu kehittää turvallisuutta ja tunne siitä, että asioihin voidaan itse omalla toiminnalla vaikuttaa. Safetum mittaa turvallisuuskulttuuria asuinkiinteistöissä reagoivilla mittareilla. Yhtiön pelastusvalvojat tarkastavat asuinkiinteistöjä ja havaitsevat pelastusturvallisuuden puutteita. (Taloyhtiöt ottavat vaarallisia riskejä paloturvallisuudessa - Pelastusturvallisuuden vuositilasto: Espoo paras, Helsinki paransi ja Turku edelleen heikoin 2019.) Reagoivat mittarit ovat olleet perinteisesti käytössä turvallisuuskulttuurin mittaamisessa. Nämä mittarit kertovat turvallisuuden puutteista, jota verrataan haluttuun tasoon. Reagoivien mittareiden rinnalla olisi erityisen tärkeää käyttää myös ennakoivia mittareita. Ennakoivien mittareiden avulla voidaan ennakoida turvallisuuden kehittymistä sekä häiriöiden syntyä. Esimerkkejä ennakoivista mittareista ovat läheltä piti ilmoitukset, turvallisuuteen liittyvät koulutukset ja parannustoimenpiteet. (Tikander 2013, 6.)

3 Opinnäytetyön toteutus ja käytetyt menetelmät

Opinnäytetyössä pyritään taloyhtiön palo- ja pelastusturvallisuuden tämän hetken tilan tutkimisen lisäksi löytämään kehityskeinoja, jolla tilaa saataisiin parannettua. Työssä pyritään osallistamaan toimeksiantajan lisäksi myös taloyhtiön asukkaat projektiin mukaan. Nämä piirteet tekevät tutkimuksesta toiminnallisen opinnäytetyön. Tutkimukseen valitut menetelmät ovat valittu siten, että niiden avulla kerätyn tiedon perusteella olisi mahdollista vastata alussa määriteltyihin kehittämiskysymyksiin.

3.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Opinnäytetyö on toiminnallinen työ, jossa käytetään tutkimusmenetelmänä toimintatutkimusta. Vilkkä & Airaksinen (2004, 9) toteavat toiminnallisen opinnäytetyön tavoittelevan ammatillisessa kentässä käytännön toiminnan ohjeistamista, opastamista, toiminnan järjestämistä tai järjeistämistä. Ojasalo, Moilanen & Ritalahti (2014, 58) toteavat toimintatutkimuksen olevan lähestymistapa, jossa ollaan kiinnostuneita siitä, miten asioiden pitäisi olla, eikä vain siitä miten ne ovat. Toiminnallistentutkimus on osallistavaa tutkimusta, jossa tarkoituksena on ratkaista käytännön ongelmia yhdessä tutkimuksen kohteena olevan yhteisön kanssa. Löydettyjen ratkaisuiden lisäksi toimintatutkimus pyrkii saamaan uutta tietoa ja ymmärrystä tutkittavasta ilmiöstä. Tyypillisesti toimintatutkimuksen kohteina ovat yhteisöt ja niiden toimintatavat. Tutkimuksen käytännönläheisyyden vuoksi sen tulisi tavoittaa yhteisön tavalliset toimijat ja heidän jokapäiväinen toimintansa. Tutkimuksen suorittajan rooli on pyrkiä omalla aktiivisuudella osallistamaan kohteen toimijat yhteistyöhön.

Kehittämisongelmaan pyritään löytämään ratkaisuja yhteisön jäsenten kanssa, jotka tuntevat toimintansa haasteet paremmin kuin ulkopuolinen toimija. Yhdessä löydetty ratkaisu voi olla myös helpompi hyväksyä kuin ulkopuolisen. Toimintatutkimusta toteuttaessa on tärkeää tiedostaa, että muutos voi joko tapahtua tai olla tapahtumatta. Muutos voi itsessään olla myös täysin erilainen, mitä alussa on tavoiteltu. (Ojasalo ym. 2014, 59.)

3.2 Havainnointi

Havainnointia eli observointia voidaan käyttää, kun halutaan tietää, mitä tutkittavassa ilmiössä todella tapahtuu. Havainnointi mahdollistaa tiedon keräämisen siitä, miten ihmiset oikeasti käyttäytyvät ja mitä tapahtuu luonnollisessa toimintaympäristössä. Havainnointia voidaan käyttää itsenäisesti, mutta tyypillisesti se täydentää esimerkiksi haastattelua tai kyselyä sekä päinvastoin. Havainnoinnilla pyritään pääsemään luonnollisiin toimintaympäristöihin, jossa voidaan kerätä tietoa esimerkiksi toimivatko ihmiset sanomallaan tavalla. (Ojasalo ym. 2014, 114.)

Havainnoinnin merkittävin etu on, että sen avulla saadaan välitöntä ja suoraa tietoa tutkittavien yksilöiden, ryhmien tai organisaatioiden toiminnasta sekä käyttäytymisestä (Hirsjärvi ym.

2009, 213). Havainnoinnin tiedonhankinta vaatii valmistelua ja yhteystyötä havainnoitavana olevan kohteen luottohenkilön kanssa. Havainnoijan rooli tulee selvittää hyvissä ajoin yhteisön toimijoille, jolloin vältetään väärinymmärryksiä. Havainnointi pyritään myös suorittamaan mahdollisimman järjestelmällisesti ja tulokset kirjataan muistiin välittömästi. (Ojasalo ym. 2014, 115.)

Tässä opinnäytetyössä havainnoinnin avulla on tarkoitus tutkia millä tasolla palo- ja pelastusturvallisuutta toteutetaan taloyhtiössä. Havainnoinnin tukena käytetään soveltavasti Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen laatimaa omatoimisen varautumisen auditointimanuaalia ja taloyhtiön pelastussuunnitelmaa. Havainnoinnin avulla pyritään selvittämään, miten laadittua taloyhtiön pelastussuunnitelmaa toteutetaan taloyhtiön arkipäiväisessä toiminnassa taloyhtiön hallituksen ja isännöinnin toimesta.

Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen käyttämä omatoimisen varautumisen auditointimalli on laadittu pelastusviranomaisten suorittamia palotarkastuksia varten, mutta se toimii myös turvallisuuden ja omatoimisen varautumisen kehittämisvälineenä eri organisaatioille. Omatoimisen varautumisen auditointimalli on suunniteltu toteuttamaan pelastuslain 379/2011 antamia velvoitteita koskien organisaatioiden onnettomuusriskien tunnistamista, arviointia sekä ehkäisyä. (Helsingin kaupungin pelastuslaitos 2012, 2.)

3.3 Kysely

Kysely on yleisesti eniten käytetty tiedonkeruu menetelmä tutkimuksissa. Kyselytutkimuksen suosio perustuu siihen, että se mahdollistaa laajan tutkimusaineiston keräämisen suurelta määrältä ihmisiä. Kyselyt tuottavat tavallisimmin määrällistä eli kvantitatiivista tutkimustietoa. Kyselyn avulla saaduista määrällisistä tuloksista on helppo muodostaa tilastollista tietoa valmiilla tilastollisilla analyysimenetelmillä. (Ojasalo ym. 2014, 121.)

Kyselytutkimuksessa on myös paljon haasteita, jotka tutkimuksen laatijan tulee ottaa huomioon. Tyypillinen haaste on vastausten pinnallisuus. Kyselyssä kerätyt vastaukset ovat vain pinta raapaisu tutkittavasta ilmiöstä. Kyselytutkimus on myös mahdollista suorittaa keräämällä laadullista eli kvalitatiivista tutkimustietoa, mutta tämä vaikeuttaa yleistettävän tiedon saamista. Suurin ongelma kyselytutkimuksessa vastaajien suhtautuminen kyselyyn. Kyselyn toteuttaja ei voi tietää kuinka vakavasti vastaajat kyselyyn suhtautuvat ja kuinka todenmukaisesti he siihen vastaavat. Lisäksi laaditut kysymykset voivat aiheuttaa väärinymmärryksiä vastaajien kesken, jolloin saatua tietoa on hyvin vaikea muuttaa vertailtavaksi. (Ojasalo ym. 2014, 121.)

Tässä opinnäytetyössä kyselytutkimus valittiin täydentämään havainnoinnin avulla kerättyä tietoa. Taloyhtiöissä pääasialliset toimijat ovat talon asukkaita, joten se miten he toteuttavat

palo- ja pelastusturvallisuutta sekä miten he kokevat sen on oleellinen osa tutkimusta. Kyselytutkimuksen avulla on mahdollista kerätä tietoa asukkaiden toiminnasta, osaamisesta ja tietämyksestä. Lisäksi kyselyn tarkoitus on osallistaa asukkaita yhteiseen projektiin ja saamaan heidät ajattelemaan omaa ja yhteistä turvallisuutta.

3.4 Tulosten analysointi

Kerätyn tutkimusaineiston analysointi riippuu tutkimuksen alussa tehdyistä valinnoista. Alussa määritetyt kehittämiskysymykset ohjaavat tutkijaa käytettävien menetelmien valintaan. Analysointia voidaan pitää tutkimuksen ydinasiana, jonka aikana selviää, millaisia vastauksia ongelmiin on saatu. Tuloksien analysointivaiheessa on mahdollista, että tutkijalle selviää, miten ongelma olisi pitänyt asettaa, että saataisiin laadukkaampia vastauksia ajatellen tutkimusongelmaa. (Hirsjärvi ym. 2009, 221.)

Tähän opinnäytetyöhön valituilla tiedonkeruumenetelmillä pyritään saamaan vastaukset valituihin kehittämiskysymyksiin. Valitut tiedonkeruu menetelmät antavat sekä laadullista että osittain määrällistä tietoa taloyhtiön palo- ja pelastusturvallisuudesta. Tulosten analysoinnissa pyritään yhdistämään tulokset, jotta saadaan laaja-alaista tietoa siitä, miten taloyhtiön palo- ja pelastusturvallisuutta voisi kehittää käyttäen konkreettisia kehitysehdotuksia.

Havainnoinnin tuloksia analysoidessa käytetään ymmärtämiseen pyrkivää lähestymistapaa. Ymmärtämiseen pyrkivä lähestymistapa on tavallisesti laadullista analyysia ja päätelmien tekemistä. (Hirsjärvi ym. 2009, 224.) Kyselyn tuloksissa käytetään puolestaan selittämiseen pyrkivää lähestymistapaa. Selittämiseen pyrkivässä lähestymistavassa käytetään tilastollista analyysiä ja tehdään johtopäätelmiä. (Hirsjärvi ym. 2009, 224.)

4 Havainnoinnin tulokset

Havainnointi toteutettiin kiertämällä ja tutustumalla taloyhtiön tiloihin, riskienhallintaan, asiakirjoihin, turvallisuustekniikkaan sekä taloyhtiön sisäiseen turvallisuusviestintään. Havainnoinnissa mukana on isännöitsijä sekä taloyhtiön hallituksen jäsen, jotka täydentävät tietoa, joka ei ole suoraan havaittavissa.

Opinnäytetyössä auditointimallia on tarkoitus käyttää soveltavasti aihealuittain. Malli antaa rungon, jota on helppo seurata havainnointia suorittaessa. Pohjana toimii omat havainnot taloyhtiöstä sekä isännöitsijältä ja taloyhtiön hallituksen jäseneltä saadut tiedot. Havainnoinnin pohjalta ei määritellä taloyhtiölle auditointimallin mukaista riskilukua.

Auditointimallissa organisaation omatoimisen varautumisen vaatimukset on jaettu kuuteen eri kokonaisuuteen, jotka ovat:

A. Turvallisuusjohtaminen

- B. Onnettomuusriskienhallinta
- C. Turvallisuuteen liittyvät asiakirjat
- D. Rakenteellinen paloturvallisuus
- E. Turvallisuustekniikka
- F. Turvallisuusviestintä ja -osaaminen

Kokonaisuudet on lisäksi jaettu tarkentaviin kriteereihin, joiden tarkempi sisältö kuvataan ta-soittain. Organisaatioiden toteuttamana auditointia suoritetaan tutustumalla organisaation toimintaan, asiakirjoihin, tiloihin sekä rakenteellisiin- ja teknisiin ratkaisuihin. Auditoinnissa tulisi edetä annetun järjestyksen mukaisesti. Tavoitteena on määrittää jokaisella kokonaisuudelle taso, jonka tavoitteet täyttyvät. Lähtökohtaisesti tavoitellaan lain vaatimaa tasoa, joka on määritelty taulukossa keskimmäiseksi. Muita tasoja auditointimallissa ovat: 1. Heikko taso, 2. Puutteellinen taso sekä 4. Omaehtoinen taso ja 5. Edistysellinen taso. (Helsingin kaupungin pelastuslaitos 2012, 2-3.)

4.1 Tulokset

Havainnoinnin tulokset muodostuvat kohteessa tehdyistä havainnoista Tulokset on auditointi-manuaalin mukaisiin osa-alueisiin, joka selkeyttää lukemista. Tulokset etenevät manuaalin järjestyksen ohjeistamassa järjestyksessä.

4.1.1 Turvallisuusjohtaminen

Turvallisuusjohtamisen tehtävänä on varmistaa omatoimisen varautumisen toteutuminen organisaatiossa. Turvallisuusjohtaminen kattaa kokonaisuudessaan organisaation toimijoiden vastuut ja velvollisuudet. Helsingin pelastuslaitoksen auditointimanuaalissa turvallisuusjohtaminen on jaettu kolmeen osa-alueeseen: vastuunjako, omatoiminen valvonta ja turvallisuuspuutteisiin reagoiminen (Helsingin kaupungin pelastuslaitos 2012, 6-7).

Taloyhtiön hallitus jakaa vastuun turvallisuusjohtamisesta yhdessä isännöitsijän kanssa. Heiltä saatujen tietojen mukaan ennen taloyhtiöllä oli oma turvallisuusvastaava, mutta siitä luovuttiin. Omatoimista valvontaa toimittaa hallituksen ja isännöitsijän lisäksi jokainen talon asukas. Talon asukkailla on mahdollisuus ilmoittaa havaitsemastaan turvallisuusuhasta molemmille tahoille. Tietojen perusteella ryhdytään mahdollisiin korjaaviin toimenpiteisiin uhan poistamiseksi. Saatujen tietojen mukaan asukkaat ilmoittavat havaitsemistaan turvallisuuspoikkeamista kiitettävästi ja myös omatoimisesti pyrkivät poistamaan mahdolliset riskitekijät. Tästä esimerkkinä häkkivaraston käytävälle kertyneiden autonrenkaiden siirtäminen pois poistumisreitiltä.

4.1.2 Onnettomuusriskienhallinta

Onnettomuusriskienhallinnalla tarkoitetaan onnettomuusriskien tunnistamista ja arviointia, niiden toteutumisen ehkäisemistä ja varautumista sekä onnettomuustilanteissa toimimista. Onnettomuusriskien arvioinnissa tulee ottaa huomioon kohteen erityispiirteet. Auditointi-manuaali jakaa onnettomuusriskienhallinnan kolmeen osa-alueeseen: riskien tunnistaminen ja arviointi, riskienhallintakeinot sekä riskienhallinnan dokumentaatio. (Helsingin kaupungin pelastuslaitos 2012, 8-9.)

Taloyhtiön pelastussuunnitelmassa on mahdolliset riskit tunnistettu ja arvioitu huolella. Mahdollisiin riskeihin lukeutuu tapaturmat, tulipalovaarat, vesivahingot, sairaskohtaukset, säteily- tai kaasuvaara, myrskyvauriot sekä murrot ja ilkivalta. Pelastussuunnitelmassa jokainen riski on dokumentoitu kattuen riskien arvioinnin, mahdolliset seuraukset sekä toimenpiteet ja turvallisuusjärjestelyt. Laaditut toimenpiteet kattavat ennaltaehkäisevän toiminnan sekä toiminnan onnettomuustilanteessa.

4.1.3 Turvallisuuteen liittyvät asiakirjat

Turvallisuuteen liittyvät asiakirjat ovat laadittu tukemaan organisaation omatoimista varautumista. Pelastuslaki määrittelee kohteille dokumentoitavat turvallisuuteen liittyvät asiakirjat. Dokumentoitujen asiakirjojen tulee ottaa huomioon kohteen erityispiirteet sekä asiakirjojen tulee olla aina ajantasaisia ja kohteen kaikkien asianomaisten käytettävissä. Auditointi manuaali luokittelee turvallisuuteen liittyvät asiakirjat kolmeen osa-alueeseen: pelastussuunnitelma, muut turvallisuuteen liittyvät asiakirjat sekä asiakirjojen ajantasaisuus ja käytettävyyden. Muilla asiakirjoilla tarkoitetaan esimerkiksi poistumisturvallisuusselvitystä, turvallisuus selvitystä tai eri ilmoituksia koskien vaarallisten aineiden käsittelyä tai varastointia. (Helsingin kaupungin pelastuslaitos 2012, 10-11.)

Turvallisuuteen liittyvistä asiakirjoista tarkasteltiin taloyhtiön pelastussuunnitelmaa. Taloyhtiön pelastussuunnitelman on toteuttanut Pelsu Pelastussuunnitelma ja se on laadittu yhteistyössä isännöinnin ja taloyhtiön hallituksen kanssa. Pelastussuunnitelma on erittäin laaja ja kattaa sille määrätty edellytykset sekä antaa asukkaille riittävät tiedot omatoimisen varautumisen toteuttamiseksi. Mahdolliset vaarat ja riskit on arvioitu ja niistä on laadittu toimintaohjeet eri tilanteille. Pelastussuunnitelman lukeminen tapahtuu netissä ja siitä on ilmoitettu talon asukkaille. Pelastussuunnitelman lukemisen jälkeen se on mahdollista kuitata luetuksi. Havainnoinnin aikana huomattiin myös, että pelastussuunnitelman yhteystiedoista löytyi päivittämättömiä tietoja.

4.1.4 Rakenteellinen paloturvallisuus

Rakenteellinen paloturvallisuus toimii fyysisenä perustana omatoimiselle varautumiselle. Rakenteellisin keinoin pyritään onnettomuuksien syntymisen ja vaikutusten ehkäisemisen lisäksi

turvaamaan poistumismahdollisuudet sekä turvaamaan pelastustoiminta onnettomuus tilanteissa. Rakenteellisen paloturvallisuus noudattaa rakennusaikana asetettuja vaatimuksia. Auditointimanuaali jakaa rakenteellisen paloturvallisuuden kolmeen osa-alueeseen: onnettomuuksien syntyminen ehkäiseminen, poistumismahdollisuuksien turvaaminen sekä onnettomuuksien vaikutusten rajoittaminen. (Helsingin kaupungin pelastuslaitos 2012, 12-13.)

Havainnoinnin aika keskityttiin erityisesti onnettomuuksien syntyminen ehkäisemiseen sekä poistumismahdollisuuksien turvaamiseen. Kohteessa ei ilmennyt, että tiloja käytettäisiin muuhun tarkoitukseen kuin rakennuslupa on määrittänyt. Myös kaikki kohteen uloskäytävät, varasto- ja tekniset tilat oli pidetty siistissä kunnossa. Virallisten uloskäytävien lisäksi pohdittiin varateiden käytettävyyttä. Kohteen sisäpihan kulkureittiä ei ole merkitty pelastustieksi, joten poistuminen sisäpihan puoleisista asunnoista tapahtuu palotikkaita pitkin. Niiden kunto näytti päällisin puolin melko huonolta, joten käyttöturvallisuus tulisi varmistaa. Kohteen rakennussuunnitelma ei ollut saatavilla, joten palo-osastointi ullakotilan sekä kellarin osalta jäi arvioimatta. Pelastustoimen toiminta kohteessa on pyritty mahdollistamaan tarvittavilla opasteilla. Rakennuksen sähköpääkeskuksen ja vedensulun opasteet löytyivät rakennuksen sisäpihan ovesta, mutta niitä ei löytynyt sisäpihalle johtavan portin läheisyydestä, joka on myös päivisin suljettu.

4.1.5 Turvallisuustekniikka

Turvallisuustekniikaksi kutsutaan erilaisia laitteita ja varusteita, jonka tarkoituksena on toimia apuna onnettomuusriskienhallinnassa. Auditointimanuaali jakaa turvallisuustekniikan kolmeen osa-alueeseen: onnettomuuden havaitsemisen ja siitä varoittaminen, alkusammutusvalmius sekä onnettomuustilanteiden aikana käytettävä turvallisuustekniikka. (Helsingin kaupungin pelastuslaitos 2012, 14-15.) Asuinkerrostaloissa turvallisuustekniikkaa löytyy taloyhtiönyleisten tilojen lisäksi ihmisten asunnoista.

Kiinteistölehti on tehnyt jutun, jossa palopäällystöliiton koulutuspäällikkö Annastiina Karttunen ottaa kantaa vanhojen kerrostalojen paloturvallisuuden puutteisiin. Puutteita esiintyy yleisimmin turvallisuustekniikassa ja etenkin savunpoistossa. (Kiinteistölehti 2018.) Turvallisuustekniikan osalta taloyhtiössä on havaittavissa paljon yhtäläisiä piirteitä edellä mainittuihin. Taloyhtiön tiloissa ei ole mahdollisista tulipaloista varoittavia järjestelmiä, kuten palovaroittimia. Ainoastaan taloyhtiön asukkailla on laissa määrätty vastuu hankkia asuntoon palovaroitin. Taloyhtiön tiloissa ei myöskään ole alkusammutuskalustoa. Taloyhtiön pelastussuunnitelmassa on mainittu suositus asuntoihin hankittavista sammutuspeitteistä. Niiden hankinta on kuitenkin taloyhtiön asukkaiden omalla vastuulla. Onnettomuustilanteiden aikana käytettävää turvallisuustekniikkaa taloyhtiössä ei ole. Taloyhtiössä ei ole erillistä savunpoisto järjestelmää, vaan savunpoisto tapahtuu porraskäytävän kautta. E1 suomen rakennusmääräyskokoelman (2002) mukaan kerrostalojen porrashuoneissa tulisi olla vähintään yhden neliömetrin ko-

koinen luukku savunpoistoon. Tämän luukun tulisi olla helposti avattavissa (Kerrostalon paloturvallisuus 2012, 14). Taloyhtiön rakentamisvuoden vuoksi näitä vaatimuksia ei ole tarvinnut noudattaa, mutta niitä voidaan käyttää soveltavasti ohjeistuksena esimerkiksi tulevilla saneerausissa. Taloyhtiössä luukkuna toimii tuuletusparvekkeen ovi, joka on lukittu avaimella. Ovessa oleva ikkuna on mahdollista rikkoa, jos pelastustoimet sitä vaativat.

4.1.6 Turvallisuusviestintä ja -osaaminen

Turvallisuusviestinnän ja -osaamisen tavoitteena, että ihmiset ja yhteisöt osaavat omalla toiminnallaan ehkäistä tulipaloja ja muita onnettomuuksia sekä toimimaan niiden aikana. (Helsingin kaupungin pelastuslaitos 2012, 16.) Turvallisuusviestintää ja -osaamista merkitys taloyhtiöissä on erityisen tärkeässä osassa. Vaikka taloyhtiön asukkaiden vastuu omasta ja ympäristönsä turvallisuudesta huolehtiminen on ensisijaisesti heillä itsellään niin taloyhtiön hallitus sekä isännöinti voi omalla toiminnallaan tukea esimerkiksi asukkaiden kouluttamista. Auditointimateriaali jakaa turvallisuusviestinnän ja -osaamisen kolmeen osa-alueeseen: turvallisuusviestintä, ennaltaehkäisevä turvallisuusosaaminen sekä onnettomuustilanteen edellyttämä turvallisuusosaaminen. (Helsingin kaupungin pelastuslaitos 2012, 17.)

Havainnoinnin avulla saadun tiedon perusteella taloyhtiön turvallisuusviestintä nojaa taloyhtiön pelastussuunnitelmaan. Pelastussuunnitelma kattaa kaikki omatoimisen varautumisen kannalta tärkeät osa-alueet, mutta sen jalkauttaminen taloyhtiössä on vaikea havaita. Tämän takia asukkaille annettiin mahdollisuus osallistua kyselytutkimukseen. Turvallisuuskouluttamista ei taloyhtiössä ole isännöitsijän ja hallituksen jäsenen mukaan toteutettu vaan turvallisuusosaaminen nojaa asukkaiden omaan aktiivisuuteen sen kehittämisessä.

4.2 Yhteenveto

Omatoimisen varautumisen auditointimallin avulla toteutettu havainnointi taloyhtiö organisaatiossa osoittautui melko haastavaksi koskien tiettyjä osa-alueita. Saadakseen kokonais kuvan havainnoinnin lisäksi on suositeltavaa toteuttaa myös asukaskysely täydentämään tietoa, miten turvallisuus esiintyy taloyhtiön jokapäiväisessä toiminnassa pääasiallisten toimijoiden eli asukkaiden näkökulmasta.

Taloyhtiön ikä oli haaste havainnoitaessa rakenteellista paloturvallisuutta sekä turvallisuustekniikkaa. Jos havainnointi suoritettaisiin täysin auditointimateriaalin mukaan, voisivat taloyhtiön puutteet vaikuttaa arviointiin, vaikka rakennus noudattaisi sille rakennusaikana annettuja asetuksia. Havainnoimalla voidaan tehdä johtopäätöksiä ainoastaan taloyhtiön yleisistä ja teknisistä tiloista. Näissä tiloissa esimerkiksi turvallisuustekniikkaa ei taloyhtiössä ole. Myös rakenteellisen paloturvallisuuden arviointia oli vaikea suorittaa ilman asiantuntijuutta.

Taloyhtiön pelastussuunnitelma luo hyvän pohjan palo- ja pelastusturvallisuuden toteuttamiseksi taloyhtiössä. Pelastussuunnitelmassa onnettomuusriskienhallinta oli huomioitu

eriomaisesti, mutta turvallisuusviestinnässä on parannettavaa. Taloyhtiön hallituksen jäseneltä ja isännöitsijältä saatujen selvitysten mukaan pelastussuunnitelma kattaa paljon asioita, joita ei asukkaille ole saatu tarpeeksi hyvin jalkautettua. Esimerkiksi turvallisuusviestinnän tueksi suunnitellut taloyhtiön järjestämät koulutukset on jätetty kokonaan toteuttamatta.

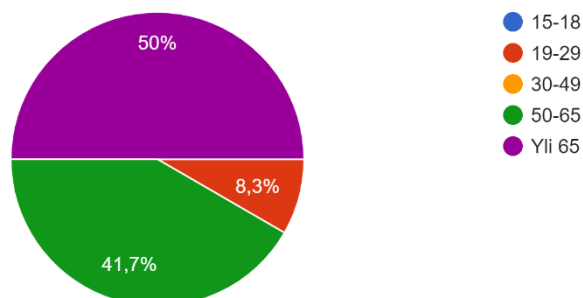
5 Kyselyn tulokset

Asukaskysely toteutettiin yhteistyössä taloyhtiön sekä Isännöintitoimisto Pääoven kanssa. Kysely suunnattiin huoneistokohtaiseksi ja tarkoituksena oli, että yksi henkilö kustakin huoneistosta vastaa kyselyyn. Asukaskyselyyn oli mahdollista vastata joko täyttämällä paperilomakkeen tai täyttämällä sähköinen kyselylomake netissä. (Liite 1: Kyselyn saatekirje.) Paperilomakkeet jaettiin jokaiseen 29 asuntoon ja sähköiset kyselyt lähetettiin talokirjasta löytyviin sähköpostiosoitteisiin (varmista lukumäärä). Huoneistoihin jaetut kyselylomakkeet toimitettiin Isännöintitoimisto Pääoven kirjekuorissa ja sähköpostit toimitettiin myös heidän toimestaan. Tarkoituksena oli osoittaa asukkaille isännöintitoimiston osallistuminen tutkimukseen sekä mahdollistaa toimiminen tutun ja luotettavan tahon kanssa. Sekä paperilomake sekä sähköinen kyselylomake sisälsivät ohjeet vastaamiseen ja palauttamiseen. Lisäksi asukkaille tehtiin selväksi kyselytutkimuksen tarkoitus ja saatujen vastausten käyttöön liittyvät tekijät. Paperilomakkeiden palautus tapahtui palauttamalla täytetty lomake taloyhtiön tiloissa sijaitsevaan palautelaatikkoon. Sähköiset kyselyt tallentuivat suoraan kyselytutkimuksen vastauksiin. Paperilomakkeilla saadut vastaukset muutettiin sähköiseen muotoon tutkimuksen toteuttajan toimesta, jolloin saatiin yhtäläinen vastausotanta.

5.1 Tulokset

Ikä

12 vastausta

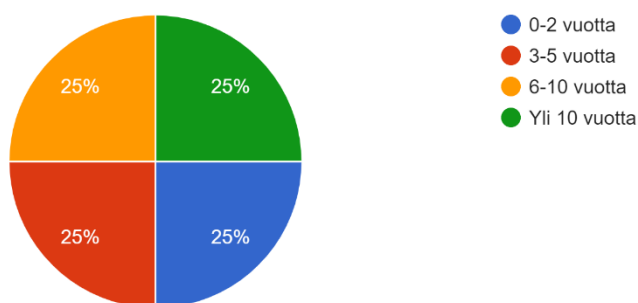
Kuvio 1: Ikä

Vastaajien ikä antaa käsityksen siitä, mikä talon ikäjakauma on ja osittain myös kertoo siitä, minkä ikäiset ovat kiinnostuneita vastaamaan palo- ja pelastusturvallisuutta koskevaan kyselyyn. Kyselyyn vastanneiden vastauksista on myös mahdollista tarkastella esimerkiksi, miten talon turvallisuusviestintä on tavoittanut eri ikäryhmiä.

Kuviosta 1 nähdään, että 18,3% kyselytutkimukseen vastanneista ilmoittaa iäkseen 19-29 vuotta. Vastanneista 41,7% ilmoittaa iäkseen 50-65 vuotta ja 50% vastanneista yli 65 vuotta.

Olen asunut taloyhtiössä

12 vastausta

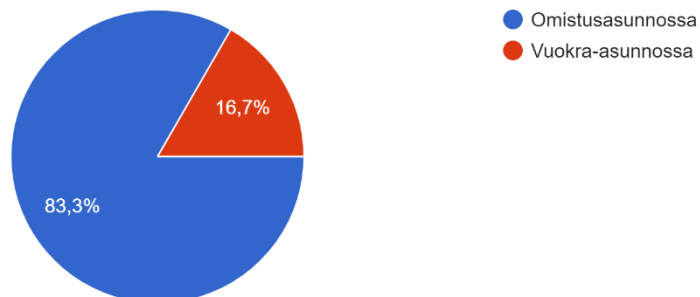
Kuvio 2: Olen asunut taloyhtiössä

Pidemmän aikaa taloyhtiössä asuneet ovat mahdollisesti ehtineet paremmin perehtyä taloyhtiön asioihin kuin lyhyemmän aikaa taloyhtiössä asuneet. Mahdollisesti myös useita vuosia taloyhtiössä asuneet ovat olleen mukana kehittämässä taloyhtiön toimintaa ja se tuntevat sen hyvin.

Kuviosta 2 nähdään, että 25% kyselytutkimukseen vastanneista ilmoittaa asuneensa taloyhtiössä 0-2 vuotta, 25% 3-5 vuotta, 25% 6-10 vuotta ja 25% yli 10 vuotta.

Asun

12 vastausta

Kuvio 3: Asun

Taloyhtiön hallituksen jäsenen ja isännöitsijän kanssa käytyjen keskusteluiden mukaan taloyhtiössä enemmistö asuu omistusasunnossa. Vastausten perusteella on mahdollisuus selvittää vaikuttaako asumismuoto millään tavalla asukkaiden asenteisiin ja tietämykseen taloyhtiön palo- ja pelastusturvallisuudesta.

Kuviosta 3 nähdään, että 83,3% kyselytutkimukseen vastanneista asukkaista ilmoittaa asuvansa omistusasunnossa. Puolestaan 16,7% vastanneista ilmoittaa asuvansa vuokra-asunnossa.

Huoneistossa on palovaroitin

12 vastausta

Kuvio 4: Huoneistossa on palovaroitin

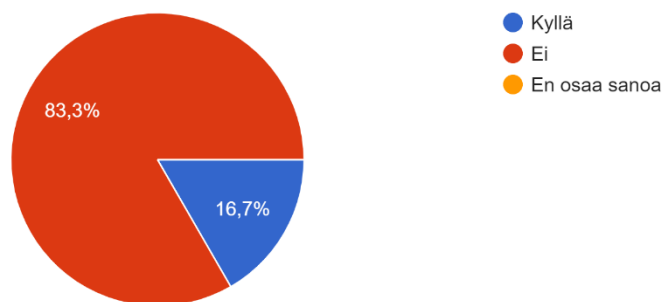
Palovaroitin on laite, jonka avulla havaitaan alkava tulipalo mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja varoitetaan asunnossa olevia. Palovaroitin on määrätty pakolliseksi 1.9.2000 lähtien

ja sen käytöstä, sijoittamisesta ominaisuuksista ja kunnossapidosta määrää pelastuslaki. (Pelastustoimi 2019d.)

Kuviosta 4 nähdään, että 100% kyselytutkimukseen vastanneista asukkaista ilmoittaa, että huoneistossa on palovaroitin.

Palovaroittimen toiminta tarkastetaan vähintään kerran kuukaudessa

12 vastausta

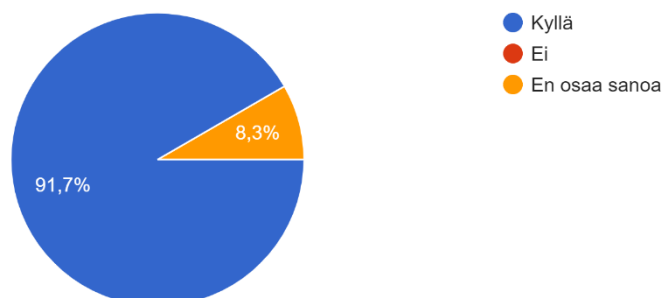
Kuvio 5: Palovaroittimen toiminta tarkastetaan vähintään kerran kuukaudessa

Palovaroittimen toiminnan tarkastaminen on asukkaan vastuulla. Palovaroittimen toiminta tulisi testata kerran kuukaudessa laitetoimittajan ohjeistuksen mukaisesti ja aina kun asunto on ollut tyhjillään usean päivän esimerkiksi lomamatkan ajan. Myös laitteen säännöllinen puhdistaminen pölystä on tarpeellista mahdollisten erheellisten hälytysten välttämiseksi. (Majamaa 2012, 8.)

Kuviosta 5 nähdään, että kyselytutkimukseen vastanneista asukkaista 16,7% ilmoittaa, että palovaroittimen toiminta tarkastetaan vähintään kerran kuukaudessa. Puolestaan 83,3% vastanneista ilmoitti, että testausta ei suoriteta.

Palovaroitin on asennettu pelastuslaitoksen ohjeistusten mukaiseen paikkaan

12 vastausta

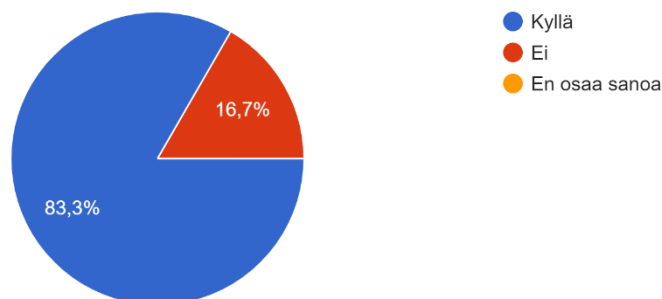
Kuvio 6: Palovaroitin on asennettu pelastuslaitoksen ohjeistuksen mukaiseen paikkaan

Palovaroitin tulee sijoittaa asunnon jokaiseen makuuhuoneeseen sekä eteiseen. Sijoittamisessa tulee välttää laitteen sijoittamista keittiön, tulisijojen ja kylpyhuoneiden läheisyyteen erheellisten hälytysten välttämiseksi. Lisäksi laite sijoitetaan keskelle huonetilojen kattoa, paikkoihin, jossa vallitsee normaali ilmavirtaus. Laitteita tulee olla vähintään yksi alkavaa 60 m² kohden. Laitteen oikeaoppinen asentaminen on ohjeistettu mukana tulevien ohjeiden mukaisesti. (Majamaa 2012, 8.) Palovaroittimen sijoittaminen on ohjeistettu erikseen myös taloyhtiön pelastussuunnitelmassa.

Kuviosta 6 nähdään, että 91,7% kyselytutkimukseen vastanneista asukkaista ilmoittaa, että palovaroitin on sijoitettu pelastuslaitoksen ohjeistuksen mukaiseen paikkaan. Puolestaan 8,3 % vastanneista ilmoittaa, että ei osaa sanoa onko palovaroitin sijoitettu oikein.

Huoneistossa on sammutuspeite

12 vastausta

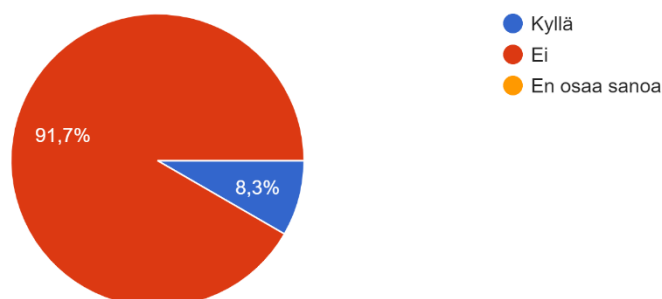
Kuvio 7: Huoneistossa on sammutuspeite

Sammutuspeitettä pidetään helpoimpana ja halvimpana alkusammuttimena. Sammutuspeite on palamattomasta materiaalista valmistettu ja sen sammutusvaikutus on tukahduttava. Eri-tyisen hyvin sammutuspeite sopii sähkölaitteiden ja pienten nesteallaspalojen sammuttamiseen. Se soveltuu myös itsensä suojaamiseen palolta tai toisen ihmisen sammuttamiseen esimerkiksi tilanteessa, jossa vaatteet ovat syttyneet palamaan. (Varsinais-Suomen pelastuslaitos.)

Kuviosta 7 nähdään, että 83,3% kyselytutkimukseen vastanneista asukkaista ilmoittaa huoneistossa olevan sammutuspeite. Puolestaan 16,7% vastanneista ilmoittaa, että huoneistossa ei ole sammutuspeitettä.

Huoneistossa on käsisammutin

12 vastausta

Kuvio 8: Huoneistossa on käsisammutin

Käsisammuttimet ovat alle 20 kg painavia kannettavia sammuttimia, jotka toimivat paineella. Sammuttimissa voi olla paine valmiina tai se voidaan paineistaa käytettäessä. Erilaisia käsisammuttimia ovat jauhesammutin, hiilidioksidisammutin, paineellinen vesisammutin, vaahtosammutin ja nestesammutin. Suomessa käsisammuttimet noudattavat niille laadittuja standardeja ja markkinoilla olevien käsisammuttimien laatua valvoo Tukes. (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto 2019.)

Kuviosta 8 nähdään, että 8,3% kyselytutkimukseen vastanneista asukkaista ilmoittaa huoneistossa olevan käsisammutin. Puolestaan 91,7% vastanneista ilmoittaa, että huoneistossa ei ole käsisammutinta.

Käsisammutin on tarkastettu ja huollettu (Vastaa vain, jos edellinen kyllä)

1 vastaus

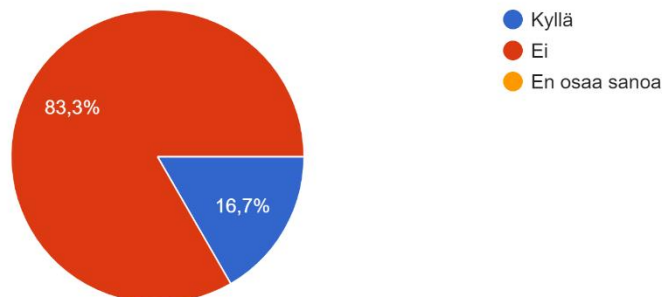
Kuvio 9: Käsisammutin on tarkastettu ja huollettu

Suomessa käsisammuttimien huolto on määrätty asetuksella. Käsisammuttimet tulee huoltaa kahden vuoden väliajoin. Jos sammutin altistuu kosteudelle, tärinälle tai lämpötilojen vaihtelulle tulee se huoltaa vuoden väliajoin. Sammuttimien huollosta vastaa Tukesin hyväksymät huoltoliikkeet ja huoltoliikkeiden vastuhenkilöt. (Tukes 2019.)

Kuviosta 9 nähdään, että 100% kyselytutkimukseen vastanneista asukkaista ilmoittaa, että ei käsisammutinta ei ole huollettu.

Olen käynyt alkusammutuskoulutuksen

12 vastausta

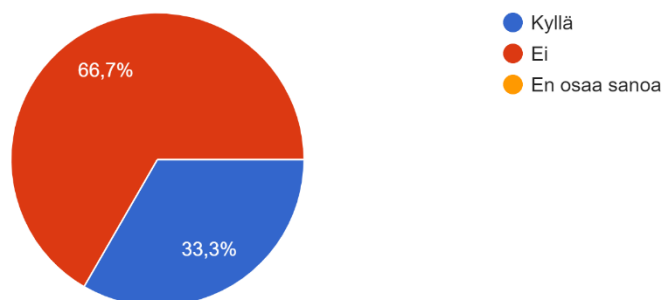
Kuvio 10: Olen käynyt alkusammutuskoulutuksen

Alkusammutuskoulutuksen on tarkoitus opastaa ihmisiä sammuttamaan palonalku käsillä olevilla välineillä. Koulutuksessa perehdytään palamisen perusedellytyksiin, alkusammutusvälineisiin sekä menetelmiin. Koulutus noudattaa valtakunnallista koulutusmallia ja tavoitteena tietojen ja taitojen avulla vähentää tulipaloista aiheutuvia vahinkoja. (SPEK.)

Kuviosta 10 nähdään, että 16,7% kyselytutkimukseen vastanneista asukkaista ilmoittaa käyneensä alkusammutuskoulutuksen. Puolestaan 83,3% vastanneista ilmoittaa, että ei ole käynyt alkusammutuskoulutusta.

Olen tutustunut taloyhtiöni pelastussuunnitelmaan

12 vastausta

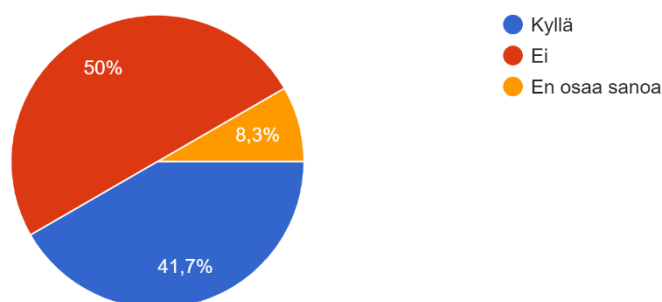
Kuvio 11: Olen tutustunut taloyhtiöni pelastussuunnitelmaan

Pelastussuunnitelma on laissa määrätty laadittavaksi asuinrakennuksiin, joissa on vähintään kolme asuinhuoneistoa. Pelastussuunnitelma ottaa huomioon kiinteistön erityispiirteet ja taloyhtiöhallituksella on velvollisuus osallistua aktiivisesti sen suunnitteluun ja päivittämiseen. Suunnitelman sisältö tulisi tiedottaa asukkaille huolellisesti, sillä sen tarkoitus on saada asukkaat ajattelemaan oman asuinympäristön vaaratekijöitä ja tunnistamaan niitä. (Pelastustoimi 2019c.)

Kuviosta 11 nähdään, että 33,3% kyselytutkimukseen vastanneista asukkaista ilmoittaa tutustuneensa taloyhtiön pelastussuunnitelmaan. Puolestaan 66,7% vastanneista ilmoittaa, että ei ole tutustunut pelastussuunnitelmaan.

Olen tietoinen huoneistoni uloskäytävistä, varateistä sekä taloyhtiön kokoontumispaikasta

12 vastausta

Kuvio 12: Olen tietoinen huoneistoni uloskäytävistä, varateistä sekä taloyhtiön kokoontumispaikasta

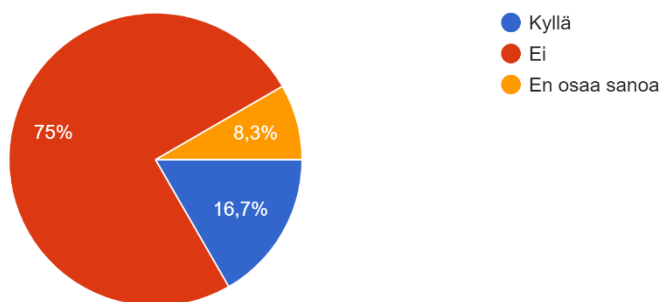
Asunnon uloskäytävät sekä varatiet ovat osa kiinteistön poistumisturvallisuutta. Uloskäytävällä tarkoitetaan tilaa, jonka kautta on mahdollista tulipalon sattuessa poistua turvallisesti. Kerrostaloissa porraskäytävä toimii palomääräysten mukaisena uloskäytävänä. Uloskäytävien lisäksi jokaisesta asunnosta tulee olla mahdollisuus poistua käyttämällä varatietä. Varatien kautta poistuminen voidaan suorittaa joko omatoimisesti tai palokunnan toimesta. Varateitä käytetään, kun poistumiseen tarkoitettun uloskäytävän käyttö ei ole mahdollista. Taloyhtiön kokoontumispaikka on yhteiseksi määritelty paikka, johon asukkaat kokoontuvat tulipalon tai jonkin muun rakennuksesta poistumista velvoittavan onnettomuuden seurauksena. Kokoontumispaikka helpottaa asukkaiden lukumäärän tarkastamista ja tiedottamista palokunnan ja asukkaiden välillä. (Majamaa 2012, 14,17.)

Kuviosta 12 nähdään, että 41,7% kyselytutkimukseen vastanneista asukkaista ilmoittaa olevansa tietoinen taloyhtiön uloskäytävistä, varateistä sekä kokoontumispaikasta. Puolestaan

50% vastanneista ilmoittaa, että ei ole näistä tietoinen. Vastaajista 8,3% ilmoittaa, että ei osaa sanoa.

Olen tietoinen taloyhtiön turvallisuusjärjestelyistä sekä toimintaohjeista erilaisten onnettomuuksien kuten tuli...vesivahingon tai tapaturman sattuessa

12 vastausta

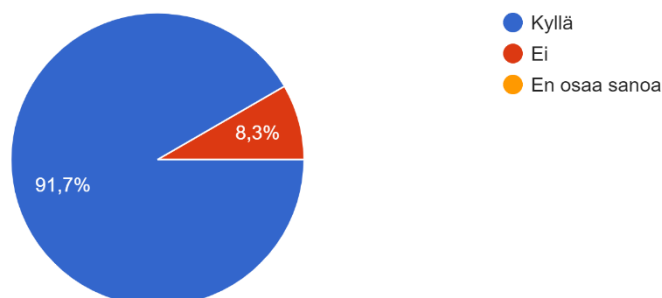
Kuvio 13: Olen tietoinen taloyhtiön turvallisuusjärjestelyistä sekä toimintaohjeista erilaisten onnettomuuksien kuten tulipalon, vesivahingon tai tapaturman sattuessa

Pelastussuunnitelman tulee sisältää vaarojen ja riskien arvioinnin johtopäätelmät, joissa otetaan huomioon kiinteistö, johon suunnitelma on laadittu. Rakennukseen ja käytettäviin tiloihin on laadittu turvallisuusjärjestelyt, joita asukkaat ja talossa asioivat noudattavat. Lisäksi vaarojen ja riskien arvioinnin perusteella on laadittu toimintaohjeet asukkaille siitä, miten onnettomuuksia ehkäistään ja miten mahdollisissa onnettomuustilanteissa toimitaan. (Pelastustoimi 2019c.)

Kuviosta 13 nähdään, että 16,3% kyselytutkimukseen vastanneista asukkaista ilmoittaa olevansa tietoinen taloyhtiön turvallisuusjärjestelyistä sekä toimintaohjeista erilaisten onnettomuuksien kuten tulipalon, vesivahingon tai tapaturman sattuessa. Puolestaan 75% vastanneista ilmoittaa, että ei ole näistä tietoinen. Vastaajista 8,3% ilmoittaa, että ei osaa sanoa.

Tiedän kenelle ilmoitan havaitsemastani palo- ja pelastusturvallisuushasta taloyhtiössäni

12 vastausta

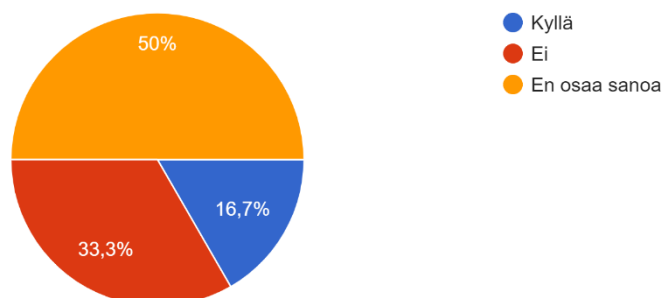
Kuvio 14: Tiedän kenelle ilmoitan havaitsemastani palo- ja pelastusturvallisuushasta taloyhtiössäni

Viime kädessä taloyhtiöllä ja isännöitsijällä on velvollisuus huolehtia palo- ja pelastusturvallisuuden velvoitteiden täyttymisestä. Näillä velvoitteilla tarkoitetaan jatkuvaa vaarojen arvioimista, ongelmakohtiin puuttumista sekä turvallisuusjärjestelyiden kehittämistä. Pelastuslaissa säädetty yleinen toimintavelvollisuus määrää jokaista talon asukasta puuttumaan mahdollisiin uhkiin toimimalla tai ilmoittamalla niistä eteenpäin. (Pelastustoimi 2019b.)

Kuviosta 14 nähdään, että 91,7% kyselytutkimukseen vastanneista asukkaista ilmoittaa tietävänsä kenelle ilmoittaa havaitsemistaan palo- ja pelastusturvallisuushista taloyhtiössä. Puolestaan 8,3% vastaajista ilmoittaa, että ei tiedä kenelle ilmoittaa mahdollista uhista.

Mielestäni palo- ja pelastusturvallisuus on huomioitu taloyhtiössäni riittävän hyvin

12 vastausta

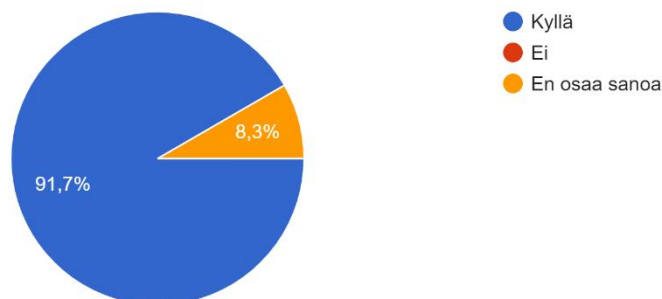
Kuvio 15: Mielestäni palo- ja pelastusturvallisuus on huomioitu taloyhtiössäni riittävän hyvin

Asuinkerrostaloissa merkittävin yksittäinen tekijä palo- ja pelastusturvallisuudessa on turvallisuusyhteistyö. Asukkaat noudattavat omalta osaltaan turvallisuussäännöksiä ja velvoitteita ja taloyhtiö huolehtii velvoitteistaan yleisissä tiloissa. Mielipide palo- ja pelastusturvallisuuden huomioimisesta perustuu usein asukkaan kokemaan turvallisuuden tunteeseen. Mielipiteeseen saattaa vaikuttaa se, miten hyvin asukas tuntee oman talonsa turvallisuustekijät. (Pelastustoimi 2019a.)

Kuviosta 15 nähdään, että 16,7% kyselytutkimukseen vastanneista asukkaista ilmoittaa olevansa sitä mieltä, että palo- ja pelastusturvallisuus on huomioitu taloyhtiössä riittävän hyvin. Puolestaan 33,3% vastanneista ilmoittaa, että palo- ja pelastusturvallisuutta ei ole huomioitu riittävästi. Vastaaajista 50% ilmoittaa, että ei osaa sanoa.

Mielestäni kyselyn aihe on tärkeä

12 vastausta

Kuvio 16: Mielestäni kyselyn aihe on tärkeä

Kyselytutkimuksen aihetta pidetään yleisesti tärkeimpänä vastaamiseen vaikuttavana tekijänä. Se miten ihmiset kokevat kyselyn aiheen vaikuttaa siihen, miten vakavasti vastaajat siihen suhtautuvat. Jos kyselyn aihe koetaan tärkeänä yleisesti, myös vastauksia voidaan pitää huolellisesti mietityiltä ja rehellisiltä. (Hirsjärvi ym. 2009, 195.)

Kuviosta 16 nähdään, että 91,7% kyselytutkimukseen vastanneista asukkaista ilmoittaa pitävänsä kyselyn aihetta tärkeänä. Vastaajista 8,3% ilmoittaa, että ei osaa sanoa.

Mielestäni kyselyyn vastaaminen oli helppoa

12 vastausta

Kuvio 17: Mielestäni kyselyyn vastaaminen oli helppoa

Kyselytutkimusta toteuttaessa on pyrittävä toteuttamaan kysely vastaajien näkökulmasta mahdollisimman vaivattomaksi. Tällä on mahdollista vaikuttaa jaetun kyselyn vastausprosenttiin. Lisäksi kyselyn kysymyksen tulee laatia mahdollisimman selviksi ja välttää epäselvyyttä.

Pätevien tuloksien saamiseksi kysymykset laaditaan niin, että ne merkitsevät samaa kaikille vastaajille. (Hirsjärvi ym. 2009, 196,202.)

Kuviosta 17 nähdään, että 100% kyselytutkimukseen vastanneista asukkaista ilmoittaa kyselyyn vastaamisen olleen helppoa.

Muuta palautetta, ideoita ja ehdotuksia

3 vastausta

Ehdotan, että asiantuntijat varmistavat talon paloturvallisuuden sekä pelastusratkaisut. Paloportaiden kunnon, toimivuuden etc. Myös kaikkien tilojen mahdolliset palouhat tulisi tutkia. Kellarit, vintit ja yleiset tilat. Täyttykö palovaatimukset kaikilta osin ? Tämä ei ole taloyhtiön hallituksen osaamisaluetta. Kuuluuko tarkastus isännöitsijän tontille? Voisi esittää kysymyksen tai huomion opinnäytetyössä, jos tarpeen.

NIMIMERKKI: "LISÄÄ TIETOA JANOAVA"

Jos taloyhtiöllä olisi esim nettisivut, kaikki taloyhtiöön liittyvät suunnitelmat voisivat olla siellä asiakkaan luettavissa!

Kuvio 18: Muuta palautetta, ideoita ja ehdotuksia

Monivalinnaisten kysymysten lisäksi kyselyssä on mahdollista käyttää myös avoimia kysymyksiä. Avointen kysymysten etu on, että ne sallivat vastaajien ilmaista itseään omin sanoin. Kun vastaajille ei ehdoteta vastauksia he voivat osoittaa tietämyksensä aiheesta sekä sen, mitä asioita he pitävät erityisen tärkeinä. (Hirsjärvi ym. 2009, 196,201.)

5.2 Yhteenveto

Kyselytutkimukseen vastasi lopulta 12 henkilöä, jolloin huoneistokohtaiseksi vastausprosentiksi saatiin noin 38%. Kyselyyn vastanneista viisi henkilöä osallistui kyselyyn palauttamalla huoneistoihin jaetun kyselylomakkeen ja seitsemän henkilöä täytti sähköpostilla lähetetyn lomakkeen netissä.

Kysely alkoi vastaajien perustietoja koskevilla kysymyksillä, joiden avulla haluttiin muodostaa yleiskuva taloyhtiön tyypillisestä asukkaasta. Vastaukset näihin kysymyksiin todensivat jo toimeksiantajan kanssa käytyjä keskusteluja talon asukkaista. Kyselyn avulla saatujen vastausten perusteella käy ilmi, että taloyhtiön keski-ikä on melko korkea ja nuoria asukkaita talossa on vähän. Vastaajista puolet ilmoittaa olevansa yli 65-vuotiaita ja ainoastaan yksi vastanneista ilmoittaa iäkseen alle 50 vuotta. Asuinvuodet taloyhtiössä jakoivat vastaajat tasan. Vastaajista lyhyimmän aikaa talossa asuneet ilmoittivat asuneensa taloyhtiössä 0-2 vuotta ja pisim-

pään asuneet yli 10 vuotta. Suurin osa vastanneista ilmoitti asuvansa omistusasunnossa ja ainoastaan kaksi kyselyyn vastanneista asuu taloyhtiössä vuokra-asunnossa. Perustietojen vastausten hajonta jäi kyselyssä liian pieneksi, että olisi voitu analysoida vaikuttiko esimerkiksi vastaajien ikä tai asumismuoto muihin vastauksiin.

Seuraava osio kyselyssä koski asuntojen paloturvallisuutta. Kysymyksiä avulla pyrittiin selvittämään miten taloyhtiön asukkaat toteuttavat omatoimista varautumista asunnoissaan. Jokainen kyselyyn vastannut ilmoitti, että huoneistossa on palovaroitin. Seuraavat kysymykset koskivat palovaroittimen säännöllistä toimivuuden tarkastamista sekä sen ohjeistusten mukaista sijoittamista. Suurin osa vastanneista ilmoitti, ettei tarkasta palovaroittimen toimivuutta vähintään kerran kuukaudessa. Ainoastaan kaksi vastaajaa ilmoitti tekevänsä tarkastuksen. Vastanneista 11 henkilö ilmoitti, että palovaroitin on asennettu noudattaen pelastuslaitoksen ohjeistuksia. Yksi vastaaja ilmoitti, että ei osaa sanoa onko asennus tehty ohjeistusten mukaisesti.

Huoneiston alkusammutuskalustoa koskevat kysymykset koskivat sammutuspeitteitä sekä käsisammuttimia ja niiden huoltoa. Kyselyyn vastanneista asukkaista suurin osa ilmoitti, että huoneistossa on sammutuspeite. Vain kaksi vastanneista ilmoitti, ettei huoneistossa sellaista ole. Käsisammuttimet ovat huoneistossa huomattavasti harvinaisempia. Ainoastaan yksi asukas ilmoitti, että huoneistossa on käsisammutin, mutta sitä ei ole huollettu. Suurin osa kyselyyn vastanneista asukkaista ei ole käynyt alkusammutuskoulutusta. Koulutuksen on käynyt kaksi asukasta.

Huoneiston ja taloyhtiön pelastusturvallisuutta lähestyttiin kyselyssä taloyhtiön pelastussuunnitelman kautta. Ensimmäinen kysymys koski tutustumista taloyhtiön pelastussuunnitelmaan. Ainostaan kolmannes vastanneista asukkaista ilmoitti tutustuneensa taloyhtiön pelastussuunnitelmaan. Oman huoneistonsa uloskäytävistä, varateistä sekä taloyhtiön kokoontumispaikasta ilmoitti tietävänsä vajaa puolet kyselyyn vastanneista. Tasan puolet ilmoitti, ettei näistä ole tietoinen ja yksi vastaajista ei osannut sanoa. Suurin osa vastaajista ei tiennyt taloyhtiön turvallisuusjärjestelyistä sekä toimintaohjeista erilaisten onnettomuuksien sattuessa. Ainoastaan kaksi vastaajaa ilmoitti tuntevansa turvallisuusjärjestelyt ja toimintaohjeet. Puolesta suurin osa vastaajista tietää kenelle ilmoittaa havaitsemistaan mahdollisista palo- ja pelastusturvallisuuden uhista. Vain yksi asukas ei tiennyt kenelle ilmoituksen voi tehdä. Palo- ja pelastusturvallisuuden huomioiminen taloyhtiössä jakoi vastaajien mielipiteitä. Puolet vastaajista ilmoitti, ettei osaa sanoa, onko palo- ja pelastusturvallisuus huomioitu riittävän hyvin. Kahden vastanneen mielestä huomiointi on riittävällä tasolla ja neljä vastaajista sanoi huomiointi ei ole riittävää.

Kyselyn lopussa selvitettiin, miten vastanneet asukkaat kokivat kyselyn aiheen sekä siihen vastaamisen. Suurin osa asukkaista piti palo- ja pelastusturvallisuutta tärkeänä aiheena. Ainoastaan yksi asukas ei osannut sanoa, oliko kyselyn aihe tärkeä. Jokainen kyselyyn vastanneista oli sitä mieltä, että kyselyyn vastaaminen oli helppoa. Vastaaajille annettiin myös mahdollisuus antaa palautetta, ideoita tai ehdotuksia avoimen kysymyksen muodossa. Avoimeen kysymykseen vastasi kolme asukasta. Vastauksissa ehdotettiin, että asiantuntija tekisi arvion taloyhtiön palo- ja pelastusturvallisuuden tilasta sekä taloyhtiön yhteisen nettisivuston luomista. Taloyhtiö ja isännöinti ilmoitti, että asiantuntijata tullaan käyttämään tulevan saneerauksen yhteydessä, kun taloyhtiön rakenteellinen paloturvallisuus arvioidaan.

6 Johtopäätökset

Opinnäytetyöhön valittujen tiedonkeruu menetelmien avulla pyritään vastaamaan työn alussa laadittuihin kehittämiskysymyksiin: 1) Miten palo- ja pelastusturvallisuutta toteutetaan taloyhtiössä? 2) Kuinka hyvin asukkaat tietävät ja tuntevat oman taloyhtiönsä palo- ja pelastusturvallisuuden vaatimukset ja ohjeistukset? Omatoimisen varautumisen auditointimallin pohjalta suoritettua havainnointia sekä asukaskyselyn avulla taloyhtiön nykytila saatiin melko kattavasti arvioitua. Asukaskyselyn vastaajajoukko jäi hieman toivottua pienemmäksi, mutta saatujen vastausten katsottiin olevan riittävä tukemaan havainnointia tuloksia.

Taloyhtiössä pääasiallinen vastuu turvallisuudesta on taloyhtiön hallituksella sekä isännöinnillä. Havainnointi vaiheessa kävi ilmi, että taloyhtiöllä oli ennen oma turvallisuusvastaava, mutta nykyään siitä on luovuttu. Turvallisuusvastaava voi olla toimiva linkki asukkaiden, hallituksen ja isännöinnin välillä. Kyselyssä selvisi kuitenkin, että lähes kaikki vastaajat tiesivät kenelle ilmoittaa mahdollisista turvallisuuspuutteista. Tämä tieto on tärkeä ja mahdollistaa omatoimisen valvonnan toimivuuden sekä turvallisuuspuutteisiin reagoimisen hallituksen ja isännöinnin osalta.

Kyselyn perusteella huolestuttavinta tietoa antoi asukkaiden tietämättömyys oman taloyhtiönsä turvallisuutta koskevista asioista. Mahdollisesti jo vastausten määrä kyselyyn voi olla merkki siitä, että asukkaat eivät näe turvallisuutta erityisen merkittävänä asiana tai he eivät ole tietoisia heitä koskevista vastuista ja velvollisuuksista. Kyselyyn vastanneista lähes jokainen koki, että kyselyn aihe koskien palo- ja pelastusturvallisuutta on tärkeä, mutta suurin osa kyselyyn vastanneista ei ollut tutustunut ollenkaan taloyhtiön pelastussuunnitelmaan. Lisäksi puolet vastaajista ilmoitti, että oman asunnon uloskäytävät, varatie ja taloyhtiön kokoontumisaika ei ole tuttu. Asukkaat eivät kyselyn mukaan olleet myöskään tietoisia taloyhtiönsä toimintaohjeista eri onnettomuustilanteissa. Nämä tilastot kertovat turvallisuusviestinnän puutteellisuudesta. Taloyhtiön pelastussuunnitelmasta nousee myös esille asukkaiden osaamisen lisääminen mahdollisilla alkusammutus koulutuksilla. Keskustelussa isännöitsijän ja hallituksen jäsenen kanssa käy ilmi, että koulutuksia ei ole järjestetty ja tätä tukee myös kyselyyn

osallistuneiden vastaukset koskien alkusammutuskoulutusta. Suurin osa vastanneista ei ole käynyt alkusammutuskoulutusta.

Taloyhtiössä suoritettun havainnoinnin pohjalta voitiin helposti huomata, että taloyhtiön vaikeammin korjattavissa olevat haasteet pohjautuvat vuonna 1922 rakennetun talon ikään. Palotekninen suunnittelija Mikael Siitonen (2018) on kirjoittanut blogitekstin rakennusten peruskorjaamisesta ja paloturvallisuudesta. Tekstissä paneudutaan ongelmiin, jotka ovat hyvin verrattavissa kohteena olleeseen taloyhtiöön. Rakennuksessa on noudatettu rakennusaikana sille määräytyjä paloturvallisuuden ehtoja. Ympäristöministeriön asetusta (848/2017), joka koskee uudisrakentamista sekä korjausrakentamista ei suoraan sovelleta peruskorjaukseen asunrakennuksissa, jos toiminta rakennuksessa ei muutu vaarallisemmaksi tai rakennusta ei laajenneta. Asuinrakennuksen tulee siis ainoastaan säilyttää paloturvallisuuden osalta taso, joka määräytyy asetuksista, jotka sille on rakennusaikana annettu.

Taloyhtiön isännöitsijän mukaan taloyhtiöön ollaan toteuttamassa laaja saneeraus, jossa tarkoituksena on ainakin tarkastaa rakennuksen palokatkot. Kohteessa olisi hyvä myös huomioida nykyinen palo-osastointi, uloskäytävät sekä pelastustie. Havainnoinnin yhteydessä kohteessa nousi esille myös nykyisen varatien käytettävyyden ja kunto. Varatien käytettävyyteen vaikuttaa merkittävästi myös taloyhtiössä asuvien asukkaiden rajoitteet liikkumisessa.

Usein keskusteltaessa vanhojen taloyhtiöiden korjaus töistä esille nousee myös näkemys siitä, että korjaustyöt tulee toteuttaa rakennuksen ajan henkeä kunnioittaen. Melkein 100 vuotta vanhaan rakennukseen ei haluta toteuttaa suuria rakenteellisia muutoksia, vaikka niihin tarvetta olisikin. Tällöin mielekkäämmäksi vaihtoehdoksi koetaan turvallisuustekniikan parantaminen. Siitonen (2018) ilmaisee testissään että, turvallisuustekniikkaa parantamalla voidaan vaikuttaa rakenteellisen paloturvallisuuden ongelmakohtiin esimerkiksi nykymääräysten mukaisesti poistumisvaatimuksiin, mutta nämä päätökset tehdään tapauskohtaisesti viranomaisneuvotteluiden kautta. Turvallisuustekniikan osalta erityisen tärkeässä osassa on laitteet ja välineet, jotka tukevat asukkaiden omatoimista varautumista asunnoissa. Kyselyyn vastanneista kaikki ilmoitti, että asunnosta löytyy palovaroitin, joka on asennettu ohjeistusten mukaisesti. Lisäksi suurin osa asukkaista on hankkinut myös sammutuspeitteen, jota myös taloyhtiön pelastussuunnitelma suosittelee. Taloyhtiön tiloissa jopa merkittävin turvallisuustekniikkaan liittyvä puute on savunpoisto. Taloyhtiön savunpoiston ongelmat nousevat esille pohdittaessa tulipalotilanteessa pelastajien toimintaa. Savunpoisto on mahdollista vasta kun pelastaja on savusukeltanut rakennuksen ylimpään kerrokseen rikkoakseen tuuletusparvekkeen ikkunan. Operaatioita helpottaisi, jos savunpoistoon tarkoitettu ikkuna olisi mahdollista avata alhaalta käsin.

7 Kehitysehdotukset

Opinnäytetyn yksi keskeisistä tavoitteista oli havainnoin ja kyselytutkimuksen avulla saadun tiedon pohjalta esittää konkreettisia kehitysehdotuksia taloyhtiön palo- ja pelastusturvallisuuden parantamiseksi. Saadun tiedon perusteella ja ottaen huomioon lähes sata vuotta vanhan rakennuksen haasteet, kehitysehdotukset keskittyvät taloyhtiön yhteisen turvallisuuskulttuurin kannalta olennaisten osa-alueiden kehittämiseen. Näitä osa-alueita ovat turvallisuusjohtaminen, -viestintä ja -osaaminen. Tässä luvussa esitellään kolme mahdollista kehitysratkaisua, joiden avulla olisi mahdollista vaikuttaa asukkaiden tietämykseen ja osaamiseen koskien oman taloyhtiön palo- ja pelastusturvallisuutta.

7.1 Kodin turvaopas

Taloyhtiöiden pelastussuunnitelman tarkoituksena on kehittää taloyhtiön riskien tunnistamista, tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäisyä sekä varautumista onnettomuustilanteisiin ja niissä toimimiseen. Taloyhtiön pelastussuunnitelma ei ole vain lain vaatima taloyhtiön hallituksen työkalu vaan sen tärkein tehtävä on palvella myös asukkaita ja toimia heille tietolähteenä taloyhtiön turvallisuutta koskevissa kysymyksissä. (Pelastustoimi 2019c.) Pelastussuunnitelman tulisi olla, jokaisen taloyhtiön asukkaan saatavilla ja se tulisi olla perehdytetty asukkaille hallituksen toimesta. Lisäksi pelastussuunnitelma päivitetään aina tarpeen vaatiessa ja päivityksistä ilmoitetaan asukkaille. (SPEK 2019)

Pelastussuunnitelman tunnettavuus on noussut useasti esille, kun asuintalojen turvallisuutta on tutkittu. SPEK ja sisäministeriö tutki vuonna 2015, että vain 66% kerrostaloasujista on tutustunut oman taloyhtiönsä pelastussuunnitelmaan (Laurikainen 2015, 14). Myös opinnäyteyön kohteessa kyselytutkimuksella päästiin vastaavaan tulokseen. Kyselyyn vastanneista asukkaista 66,7% ilmoitti, ettei ole tutustunut pelastussuunnitelmaan. Alhaiset lukemat johtuvat voivat johtua osittain heikosta viestinnästä, jossa asukas ei välttämättä ole tietoinen, mistä pelastussuunnitelma löytyy. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi seurausta siitä, että taloyhtiön pelastussuunnitelma löytyy ainoastaan nettijulkaisuna, mutta asukkaalla ei ole mahdollisuutta tai taitoa käyttää nettiä sen löytämiseen. Viestinnän lisäksi toinen syy voi olla se, että asukkaat kokevat pitkän ja laajan pelastussuunnitelman vaikeana sisäistää. Tässä tapauksessa olisi hyödyllistä, että pelastussuunnitelmasta olisi saatavana myös tiivistetty versio, joka olisi mahdollista jakaa jokaiseen asuntoon aina tarvittaessa.

Tiivistetty versio pelastussuunnitelmasta voisi toimia joka kodin turvaoppaana ja se olisi laadittu taloyhtiön pelastussuunnitelman pohjalta ja sen tarkoituksena on koota yhteen tärkeimmät asukkaita koskevat osa-alueet. Opas voidaan aloittaa esimerkiksi toimintaohjeilla tulipalotilanteessa. Toimintaohjeet pohjautuisivat kaavaan: pelasta, ilmoita, sammuta ja opasta. Näiden toimintaohjeiden oheen olisi hyvä merkitä ilmoitus kohtaan yleisen hätänumeron lisäksi myös rakennuksen tarkat osoitetiedot. Lisäksi oppaaseen voisi koota ohjeistuksia koskien

oman asunnot sekä taloyhtiön yhteisten tilojen turvallisuutta. Tällaiset ohjeistukset voisivat sisältää esimerkiksi palovaroittimen sijoittamisen ja testaamisen, suosituksen sammutuspeitteen hankinnasta sekä ylimääräisen palokuorman kuten lastenrattaiden pitämisen pois poistumisreiteiltä. Oppaan lopussa olisi hyvä olla vielä kohteen erityispiirteet sisältäen poistumisreitit, varatiet, kokoontumispaikan, sähköpääkeskuksen ja veden pääsulun sijainnit sekä kiinteistönhoidon sekä isännöinnin yhteystiedot. Nämä erityispiirteet sekä yhteistiedot tulisi löytyä myös taloyhtiön ilmoitustaululta, jolloin ne toimisivat apuna pelastustoimelle. Suomessa pelastuslaitokset ovat laatineet oppaita asumisen turvallisuuteen liittyen ja ne ovat vapaasti hyödynnettävissä. On tärkeä kuitenkin muistaa ottaa huomioon oman taloyhtiön erityispiirteet opasta laatiessa.

7.2 112-päivä

Turvallisuuskulttuurin rakentuminen taloyhtiössä on täysin riippuvainen taloyhtiön asukkaista. Se miten turvallisuuskulttuuri näyttäytyy tavallisen arjen yhteydessä, on kiinni siitä, millaisena oman taloyhtiön turvallisuus nähdään. Kiinteistöjen pelastusturvallisuuteen erikoistuneen Safetum- yhtiön julkaisussa esitettiin ratkaisua asuintaloissa vuonna 2017 havaittuihin puutteisiin. ”Havaitsemamme puutteet osoittavat, että taloyhtiön asukkaat pitää saada mukaan työhön, joka voi pelastaa ihmishenkiä. Tarvitsemme uusia toimintamalleja, jotka osallistavat asukkaita.” (Safetum 2017.) Toimintamallit, jotka osallistavat asukkaista yhdessä tekemiseen helpottaa turvallisuudesta puhumista ja tuo sitä tutummaksi osana tavallista kahvipöytä keskustelua.

Tällainen toimintamalli voisi olla esimerkiksi ja vuodesta 1997 asti vietetty 112-päivä. Päivä järjestetään 11. helmikuuta ja sen teema on kiinnittää suomalaisten huomio tapaturmien ennaltaehkäisyyn kotona, töissä tai vapaa-ajalla. Tarkoituksena on pienillä arjen teoilla ja valinnoilla parantaa omaa sekä läheisten turvallisuutta (Hätäkeskuslaitos 2019). Taloyhtiössä tällaisia toimia voisi olla esimerkiksi palovaroittimen paristojen vaihto ja testaus tai sammutuspeitteen asennus. Havainnoinnin ja kyselyn avulla saatujen tietojen perusteella taloyhtiössä asuu paljon iäkkäämpiä ihmisiä, jolla ei välttämättä ole mahdollisuutta kiipeillä vaihtamaan palovaroittimeen paristoja. Tällöin heille olisi mahdollista saada siihen apua ja varmistuttaisiin, että varoitimet pysyvät toimintakunnossa.

7.3 Koulutukset ja luennot

Pelastusopiston rehtori Mervi Parviainen kuvailee turvallisuusosaamisen olevan tietoa, joka esiintyy monessa muodossa. Oman turvallisuuden ymmärtäminen alkaa turvallisuuden merkityksen tiedostamisella. Tämä tiedostaminen on riippuvaista tiedon saannista. Saatu tieto voidaan hyödyntää osaamisena ja muodostaa hyviä käytäntöjä ja esimerkkejä. Tietoa voidaan jakaa myös aktiivisesti eteenpäin erilaisten tietoisuuksien sekä koulutusten avulla ja näiden

seurauksena saadaan yhä useampi ympärillä oleva ihminen tiedostamaan turvallisuuden merkityksen. (Parviainen 2013.) Tämä toimii hyvänä esimerkkinä myös taloyhtiön turvallisuusosaamisen tasosta. Tieto välittyy turvallisuusosaamisena ja on osa yhteistä turvallisuuskulttuuria.

Taloyhtiön asukkaille järjestetyt koulutukset ja luennot ovat hyvä tapa kehittää turvallisuusosaamista. Esimerkiksi ensiapu koulutusten järjestäminen on mainittu taloyhtiön omassa pelastussuunnitelmassa tulipalojen ehkäisyn toimenpiteissä. Kyselytutkimuksen ja havainnoinnin avulla saadun tiedon perusteella sellaista ei kuitenkaan ole taloyhtiössä järjestetty ja suurin osa kyselyn vastanneista ilmoitti, ettei ole käynyt ensiapukoulutusta ollenkaan. Koulutuksia ja luentoja järjestäessä tulee ne suunnitella taloyhtiön omaa turvallisuutta tarkastellen. Luennon aiheena voisi olla esimerkiksi taloyhtiön pelastussuunnitelman tarkastelu tai oman alueen väestönsuojaan tutustuminen. Järjestetyt koulutukset tai luennot voisi yhdistää osaksi 112-päivää.

8 Pohdinta

Pelastuslaitokset valvovat nykyään asuintaloja omavalvonnan avulla. Perinteisistä asuintaloihin tehdyistä palotarkastuksista luovuttiin siitä syystä, että resurssit pelastuslaitoksilla eivät riittäneet valvontasuunnitelmien mukaiseen toimintaan. Omavalvonnan avulla haluttiin tavoittaa asuintaloja entistä kattavammin sekä lisätä asukkaiden turvallisuustietoa. (HELPE 2015) Pelastuslaitoksen toteuttama valvonta kohdistuu pääasiassa kerros- ja rivitaloihin. Omavalvonta kartoittaa myös asioita, missä asuintalot tarvitsevat pelastuslaitoksen neuvoa ja tukea. Omavalvonta tapahtuu paloturvallisuuden itsearviointilla, jossa selvitetään taloyhtiöiden palo- ja poistumisturvallisuutta, häiriö- ja onnettomuustilanteisiin sekä väestönsuojeluun varautumista. Itsearviointi voidaan toteuttaa aina halutessa tai pelastuslaitoksen edellyttämänä. (Helsingin kaupungin pelastuslaitos)

Asuintalojen omavalvonta korostaa entistä enemmän sitä, että taloyhtiön turvallisuus on kaikkien yhteinen asia. Asukkailla on vastuu toimia huolellisesti ja varovasti. Viime kädessä kuitenkin taloyhtiön hallituksella on vastuu taloyhtiön turvallisuudesta. Usein riskit koskien taloyhtiöiden paloturvallisuutta johtuvat enemmän tietämättömyydestä kuin piittaamattomuudesta. Pelastuslaitokset neuvovat taloyhtiöitä turvallisuuteen liittyvissä asioissa ja sen lisäksi nykyisin on saatavilla erilaisia konsulttipalveluita, jotka ovat erikoistuneet asumisen turvallisuuteen.

Taloyhtiöissä palo- ja pelastusturvallisuuden kehittäminen on helpointa käynnistää ongelmista, jotka ovat suoraan yhteydessä taloyhtiön turvallisuuskulttuuriin. Turvallisuuskulttuuri muodostuu asenteista, joita turvallisuusjohtaminen, -viestintä sekä -osaaminen tukevat. Asukaskyselyn avulla saatiin arvokasta tietoa, siitä miten taloyhtiön asukkaat suhtautuvat turval-

lisuuteen sekä miten he kokevat sen omassa taloyhtiössään. Lisäksi havainnoinnin avulla saatiin tietoa millä tavoin taloyhtiönhallitus ja isännöinti pyrkivät turvallisuuskulttuuriin vaikuttamaan.

Työtä tehdessä isännöintitoimisto Pääovi ja taloyhtiön hallitus osoittivat aktiivisuutta lähteä kehittämään ratkaisuita löydettyihin ongelmiin. Jo ensimmäisen tapaamiskerran jälkeen alkoi kodin turvaoppaan suunnittelu ja sellainen myös nopealla aikataululla saatiin toteutettua. Myös opinnäytetyössä vähemmälle huomiolle jätetystä rakenteellisesta paloturvallisuudesta keskusteltiin, mutta siihen liittyvät ongelmat jäivät selvitettäväksi isännöintitoimistolle sekä taloyhtiölle. Näihin ongelmiin pyritään saamaan selkoa taloyhtiön laajan saneerauksen yhteydessä. Opinnäytetyö antoi taloyhtiölle hyödyllistä tietoa asukkaiden näkemyksistä, mutta ennen kaikkea se sai aikaan keskustelua siitä mihin asioihin omatoimisesti olisi mahdollista vaikuttaa kehittäessä taloyhtiöstä jokaiselle turvallisempaa paikkaa elää ja asua.

Lähteet

Painetut

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2012. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino.

Majamaa, J. 2012. Kerrostalon paloturvallisuus. 4., uudistettu painos. Tampere: Tammerprint.

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2014. Kehittämistyön menetelmät. 3., uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro.

Omatoimisen varautumisen auditointi. 2012. Helsingin kaupungin pelastuslaitos.

Vilkkä, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino.

Sähköiset

Elinkeinoelämän keskusliitto. Pelastusturvallisuus. Viitattu 10.3.2019.

<https://ek.fi/mita-teemme/tyoelama/yritysturvallisuus/pelastusturvallisuus/>

Hätäkeskuslaitos. 2019. 112-päivä. Viitattu 2.10.2019

https://www.112.fi/hatanumero_112/112-paiva

Kiinteistölehti. 2018. Etenkin vanhojen kerrostalojen paloturvallisuudessa on kehitettävää. Viitattu 1.12.2019

<https://www.kiinteistolehti.fi/etenkin-vanhojen-kerrostalojen-paloturvallisuudessa-kehittetavaa/>

Laurikainen. 2015. Arjen ja asumisen turvallisuus. Viitattu 7.4.2019.

<http://www.spek.fi/loader.aspx?id=ceb521a2-ae1-44eb-8a48-eae8b5834452>

Laurikainen. 2015. Kotitalouksien varautuminen Suomessa. Viitattu 7.4.2019. ja 2.10.2019

<http://www.spek.fi/loader.aspx?id=776d58cd-6703-475a-8c91-987ebf9629bb>

Laurikainen. 2016. Selvitys asuinrakennusten pelastussuunnittelusta. Viitattu 7.4.2019

<http://www.spek.fi/loader.aspx?id=8009839b-6508-4d68-8ab7-3f8c2aaf5bc2>

Parviainen. 2013. Turvallisuusosaaminen. Viitattu 2.10.2019

https://www.pelastusopisto.fi/wp-content/uploads/2017/02/47728_mervi_parviainen.pdf

Pelastuslaki (379/2011) Viitattu 7.4.2019.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110379>

Pelastusopisto. 2018. Tiedote tulipaloista vuosina 2009-2017. Viitattu 17.3.2019.

<https://www.pelastusopisto.fi/tiedote-tulipaloista-vuosina-2009-2017/>

Pelastusopisto. 2019. Palokuolemia ennätysellisen vähän - uhreissa kolme riskiryhmää. Viitattu 17.3.2019.

<https://www.pelastusopisto.fi/palokuolemia-ennatysellisen-vahan-uhreissa-kolme-riskiryhmaa/>

Pelastustoimi. 2019a. Asuintalot. Viitattu 6.4.2019.

<http://www.pelastustoimi.fi/turvatietao/ehkaise-palon-syttyminen/rakennukset-velvollisuudet/asuintalot>

Pelastustoimi. 2019b. Toiminnanharjoittajat. Viitattu 6.4.2019.

<http://www.pelastustoimi.fi/turvatietao/ehkaise-palon-syttyminen/rakennukset-velvollisuudet/toiminnanharjoittajat>

Pelastustoimi. 2019c. Pelastussuunnitelman laatiminen. Viitattu 6.4.2019.

<http://www.pelastustoimi.fi/turvatietao/ehkaise-palon-syttyminen/rakennukset-velvollisuudet/pelastussuunnitelman-laatiminen>

Pelastustoimi. 2019d. Palovaroitin. Viitattu 12.5.2019.

<http://www.pelastustoimi.fi/turvatietao/esta-palon-leviaminen/paloturvallisuuslaitteet/palovaroitin>

Reiman, T, Pietikäinen, E. & Oedewald, P. 2008. Turvallisuuskulttuuri. Viitattu 29.11.2019

<https://www.vtt.fi/inf/pdf/publications/2008/P700.pdf>

Safetum. 2019. Espoossa paras turvallisuuskulttuuri, Turussa heikoin. Viitattu 10.3.2019 ja 3.10.2019.

<https://safetum.fi/ajankohtaista/uutiset/espoossa-paras-turvallisuuskulttuuri-turussa-heikoin>

Safetum. 2017. Pelastusturvallisuuden vuositilasto. Viitattu 10.3.2019

https://assets.ctfas-sets.net/qve7zdzundwe/56RUZP82QIEwTFd0VWaws4/d5e7d4b95921d6d8717bbbd3fa584d66/safetum_pelastusturvallisuuden_vuositilastot_2017.pdf__1_.pdf

Siitonen. 2018. Rakennusten perusparannus ja paloturvallisuus. Viitattu 1.10.2019.

<https://blog.vahanan.com/rakennuksen-perusparannus-ja-paloturvallisuus>

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö. AS 1-koulutus. Viitattu 12.5.2019.

<http://www.spek.fi/Suomeksi/Koulutus/Alkusammutus/AS1--koulutus>

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö. Omatoiminen varautuminen - arjen ja asumisen turvaa kaikissa olosuhteissa. Viitattu 10.3.2019.

<http://www.spek.fi/Suomeksi/Varautuminen-ja-vss/Omatoiminen-varautuminen>

Tikander, T. 2013. Turvallisuuskulttuurin kehittäminen. Viitattu 29.11.2019.

https://www.aalto-pro.fi/media/aalto-pro-publications/tjk/tikander_tjk12.pdf

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Käsiammuttimet. Viitattu 12.5.2019.

<https://tukes.fi/tuotteet-ja-palvelut/pelastustoimen-laitteet/kasiammuttimet>

Varsinais-Suomen Pelastuslaitos. Sammutuspeite. Viitattu 12.5.2019.

<https://www.vspelastus.fi/varsinais-suomen-pelastuslaitos/ennaltaehkaise-ja-varaudu/kotona-ja-vapaa-ajalla>

Kuviot

Kuvio 1: Ikä	18
Kuvio 2: Olen asunut taloyhtiössä	19
Kuvio 3: Asun	20
Kuvio 4: Huoneistossa on palovaroitin	20
Kuvio 5: Palovaroittimen toiminta tarkastetaan vähintään kerran kuukaudessa	21
Kuvio 6: Palovaroitin on asennettu pelastuslaitoksen ohjeistuksen mukaiseen paikkaan	22
Kuvio 7: Huoneistossa on sammutuspeite	23
Kuvio 8: Huoneistossa on käsisammutin	23
Kuvio 9: Käsisammutin on tarkastettu ja huollettu	24
Kuvio 10: Olen käynyt alkusammutuskoulutuksen	25
Kuvio 11: Olen tutustunut taloyhtiöni pelastussuunnitelmaan	25
Kuvio 12: Olen tietoinen huoneistoni uloskäytävistä, varateistä sekä taloyhtiön kokoontumispaikasta	26
Kuvio 13: Olen tietoinen taloyhtiön turvallisuusjärjestelyistä sekä toimintatavoista erilaisten onnettomuuksien kuten tulipalon, vesivahingon tai tapaturman sattuessa	27
Kuvio 14: Tiedän kenelle ilmoitan havaitsemastani palo- ja pelastusturvallisuudesta taloyhtiössäni	28
Kuvio 15: Mielestäni palo- ja pelastusturvallisuus on huomioitu taloyhtiössäni riittävän hyvin	29
Kuvio 16: Mielestäni kyselyn aihe on tärkeä	30
Kuvio 17: Mielestäni kyselyyn vastaaminen oli helppoa	30
Kuvio 18: Muuta palautetta, ideoita ja ehdotuksia	31

Liitteet

Liite 1: Kyselyn saatekirje	44
Liite 2: Kyselypatteristo	45

Huoneistokohtainen kysely palo- ja pelastusturvallisuudesta

Tämä kyselytutkimus on toteutettu yhteistyössä Isännöitsijätoimisto Pääovi Oy:n sekä taloyhtiön hallituksen kanssa. Kyselytutkimus on osa taloyhtiön kokonaisturvallisuuden kehittämishanketta ja sen tarkoitus on kartoittaa taloyhtiön palo- ja pelastusturvallisuuden tila. Kyselyn toteuttaa Laurea-ammattikorkeakoulun turvallisuusalan opiskelija Juho Paakkala osana opinnäytetyötä.

Kysely on mahdollista toteuttaa täyttämällä kyselylomake ja palauttamalla se palautuslaatikkoon, joka sijaitsee pyörävaraston edessä. Kyselyyn vastaaminen onnistuu kätevästi myös sähköisesti. Sähköinen kysely on lähetetty talon asukkaiden sähköposteihin ja viesti sisältää myös ohjeet vastaamiseen. Kyselyyn vastaaminen kestää n. 3-5 minuuttia. Kyselylomakkeet sekä sähköiset vastaukset toivotaan palautettavaksi 5.5.2019 mennessä.

Kyselytutkimukseen osallistuminen toteutetaan täysin nimettömänä eikä siitä koidu kuluja vastaajille. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja lomakkeet sekä sähköiset vastaukset hävitetään aineiston analysoimisen jälkeen.

Jos kyselytutkimus tai siihen vastaaminen herättää kysymyksiä vastaan niihin mielelläni. Minuun voi ottaa yhteyttä laittamalla sähköpostia osoitteeseen juho.paakkala@outlook.com. Kiitos vastauksistanne!

Ohjeet kyselylomakkeen täyttämiseen: Vain yksi henkilö asunnosta täyttää kyselylomakkeen. Kysely koostuu neljästä eri osiosta, jotka sisältävät aihekohtaisia kysymyksiä. Rastita mielestäsi sopivin vaihtoehto ja palauta valmis kyselylomake palautuslaatikkoon.

Liite 2: Kyselypatteristo

Ikä

- ☐ 15-18
- ☐ 19-29
- ☐ 30-49
- ☐ 50-65
- ☐ Yli 65

Olen asunut taloyhtiössä

- ☐ 0-2 vuotta
- ☐ 3-5 vuotta
- ☐ 6-10 vuotta
- ☐ Yli 10 vuotta

Asun

- ☐ Omistusasunnossa
- ☐ Vuokra-asunnossa

Huoneiston paloturvallisuus

Huoneistossa on palovaroitin

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

Palovaroittimen toiminta tarkastetaan vähintään kerran kuukaudessa

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

Palovaroitin on asennettu pelastuslaitoksen ohjeistusten mukaiseen paikkaan

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

Huoneistossa on sammutuspeite

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

Huoneistossa on käsisammutin

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

Käsisammutin on tarkastettu ja huollettu (Vastaa vain, jos edellinen kyllä)

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

Olen käynyt alkusammutuskoulutuksen

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

Huoneiston ja taloyhtiön pelastusturvallisuus

Olen tutustunut taloyhtiöni pelastussuunnitelmaan

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

Olen tietoinen huoneistoni uloskäytävistä, varateistä sekä taloyhtiön kokoontumispaikasta

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

Olen tietoinen taloyhtiön turvallisuusjärjestelyistä sekä toimintaohjeista erilaisten onnettomuuksien kuten tulipalon, vesivahingon tai tapaturman sattuessa

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

Tiedän kenelle ilmoitan havaitsemastani palo- ja pelastusturvallisuudesta taloyhtiössäni

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

Mielestäni palo- ja pelastusturvallisuus on huomioitu taloyhtiössäni riittävän hyvin

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

Palaute kyselystä

Mielestäni kyselyn aihe on tärkeä

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

Mielestäni kyselyyn vastaaminen oli helppoa

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

Muuta palautetta, ideoita ja ehdotuksia

Oma vastauksesi
